

Sreda, 11. maj 2005.
Svedok Obrad Stevanović
Otvorena sednica
Optuženi je pristupio Sudu
Početak u 9.04 h

Molim ustanite. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite, sedite.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, pre nego što pozovete sledećeg svedoka, zamoliću vas da potrošite pet minuta i da nam kažete u vezi sa kojim tačkama optužnice će da svedoči ovaj svedok. Predviđa se devet, to jest 12 sati za njegovo svedočenje, pa bi Pretresnom veću pomoglo, da bi shvatilo njegovo svedočenje na najbolji način, kada biste nam rekli, otprilike, okvir na koji će da se odnosi njegovo svedočenje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Evo u najkraćem, gospodine Robison (Robinson), s obzirom da je general Stevanović bio pomoćnik ministra unutrašnjih poslova i da je boravio na Kosovu u raznim vremenima i raznim prilikama veoma često i da dobro poznaje tu situaciju i da je po službenoj dužnosti mogao da raspolaže svim potrebnim obaveštenjima relevantnim za ovo o čemu se ovde razgovara, on će svedočiti tako obimno, kao što ste rekli, ali time se vreme ne gubi, nego, naprotiv, štedi, jer on pokriva jedan veliki deo pitanja koja treba da ovde budu razjašnjena. Može se reći da je u onome šta će svedočiti, vezano za svih pet tačaka, od 1 do 5, a ...

SUDIJA ROBINSON: Tačke od 1 do 5? To je vrlo uopšteno. To su sve tačke. Šta je sa paragrafima?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Uopšteno je ovo šta sam sad rekao, ali ću vam reći i preciznije. A onda svedočiće, na primer, kad je reč o paragrafima, reč je ovde o vrlo važnom paragrafu, to je paragraf 16, u kome se govori o zajedničkom zločinačkom poduhvatu i cilju, nekakvom i planu poduhvata, a videćete dokumente koji govore upravo o suprotnom činjenju i merama na izgradnji poverenja koje se nikako ne mogu dovesti u vezu sa takvim, već naprotiv, sa suprotnim namerama i delima koja su to pratila. Dakle, vezano za tačku 16, vezano za tačku 19 gde se kaže da postoji odgovornost ako nisu preduzete neophodne i razumne mere da se spreče dela ili kazne počinio. To je, takođe, vezano za ovu tačku. Onda pitanje ovlašćenja i odnosa policije i vojske koja je vrlo često ovde pominjana, pitanje prepočinjavanja i tako dalje. Vezano za tačku 23 koja se tiče funkcionisanja i kontrole policije. 27, u kojoj se govori, pominje Ministarstvo unutrašnjih poslova, a onda se tvrdi da su počinili zločine navedene u tačkama od 1 do 5, a takođe i 28 za zločine u tačkama zaposlene u Ministarstvu unutrašnjih poslova, navodne zločine o kojima se ovde govori. Dalje, tu je, takođe i veza sa tačkom 95 gde se govori o snagama SRJ i Srbije koje su započele kampanju granatiranja pretežno albanskih gradova i sela na Kosovu i tako dalje, gde će se dati veoma jasni podaci o tome šta se događalo. Onda pitanja koja se odnose na preteranu upotrebu sile. To su veze koje su samo, da kažem, površno vezane za ovaj ceo dokument. A on će svedočiti, s obzirom na svoje dužnosti koje je imao na Kosovu i Metohiji, svedočiće o stanju na Kosovu i Metohiji u periodu u kome je tamo bio, svedočiće o združenim snagama saveznog Sekretarijata unutrašnjih poslova na Kosovu i Metohiji, svedočiće u vezi sa ovim tačkama koje sam pomenuo, o organizaciji i nadležnosti Ministarstva unutrašnjih poslova, razjasniće određena pitanja koja su vezana za činove u policiji jer je to bio predmet ekspertize eksperta koje je izveo gospodin Najš (Nice), dokazujući, kako je on to rekao, da je policija bila militarizovana. Imaćete mogućnost da se oko toga obavestite vrlo jasno. Onda rukovođenje policijom, onda često pominjano ovo pitanje zajedničke komande na Kosovu i Metohiji. Svedočiće o lokalnom

obezbeđenju, jednoj veoma rasprostranjenoj aktivnosti uspostavljanja mera poverenja i organizovanja Albanaca u selima da vrše funkcije lokalne policije što je krajnje suprotno sa ovim što tvrdi gospodin Najs, u vezi sa namerama da se njima načini zlo. Govoriće o uslovima rada policije na Kosovu i Metohiji, o primeni sile policije, o zakonitosti o radu policije. Govoriće o događajima sa smrtnim posledicama koje se nalaze u optužnici, ja ih sad nisam ovde nabrajao posebno, ali ima više takvih događaja. Govoriće o pitanju asanacije koje je ovde takođe bilo pominjano, o izbeglicama i raseljenim licima, o kojima se ovde, takođe, veoma mnogo govorilo i razna svedočenja. O paravojnim grupama i dobrovoljcima i o sastancima i državnoj politici u vezi sa tim šta se tamo dešavalo. Dakle, evo u najkraćem, rekli ste nekoliko minuta, ovaj će svedok uvesti jedan čitav niz dokumenata i pošto je bio na licu mesta, moći će sasvim kompetentno da svedoči o nizu ovih pitanja na koja sam ukazao.

SUDIJA ROBINSON: Hvala, gospodine Miloševiću. To je bilo vrlo informativno. Da li će njegovo svedočenje slediti strukturu koju ste upravo prezentirali, sa stanovišta redosleda?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Otprilike, da. U načelu, da.

SUDIJA ROBINSON: Molim da se svedok uvede. Molim da svedok da svečanu izjavu.

SVEDOK STEVANOVIĆ: Svečano izjavljujem da ću govoriti istinu, celu istinu i ništa osim istine.

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, sedite. Gospodine Miloševiću, izvolite, počnite.

GLAVNO ISPITIVANJE: OPTUŽENI MILOŠEVIĆ

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hvala, gospodine Robinson. Dobro jutro, generale.

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Dobro jutro, gospodine predsedniče. Dobro jutro svima u sudnici.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Generale Stevanoviću, gde ste i kada rođeni?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Ja sam rođen 1953. godine u mestu Brekovo, opština Arilje, u Republici Srbiji.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Koje ste škole završili?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Završio sam osnovnu školu u mestu rođenja 1969. godine, srednju školu unutrašnjih poslova, odnosno Srednju policijsku školu završio sam u Sremskoj Kamenici kod Novog Sada 1973. godine, a Vojnu akademiju kopnene vojske u Beogradu završio sam 1977. godine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Recite ukratko gde ste radili i na kojim položajima ste bili.

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Od 1977. do 1979. godine radio sam u Srednjoj policijskoj školi u Sremskoj Kamenici. Od 1979. do 2001. godine radio sam u republičkom Sekretarijatu za unutrašnje poslove, odnosno u Ministarstvu unutrašnjih poslova Republike Srbije, a od 2001. godine do danas radim na Policijskoj akademiji u Beogradu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Recite samo, vi ste, u stvari, na osnovu ovoga što ste sada rekli, praktično celu svoju karijeru proveli u policiji?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Tako je, ja sam praktično u policijskoj uniformi od 16. godine svog života do danas.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Recite ukratko koje ste konkretno dužnosti obavljali u Ministarstvu unutrašnjih poslova Srbije.

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: U republičkom Sekretarijatu za unutrašnje poslove, odnosno u Ministarstvu unutrašnjih poslova Republike Srbije obavljao sam više različitih dužnosti srednjeg i višeg rukovodećeg nivoa. Od 1979. do 1983. godine bio sam izvršilac, zatim rukovodilac grupe, a zatim šef odseka u tadašnjem Odeljenju za javni red i mir, kasnije u Upravi policije. Od 1983. do 1990. godine bio sam, takođe, šef odseka i načelnik odeljenja policije u Upravi policije. A od 1990. do 1996. godine bio sam, takođe, načelnik odeljenja u Upravi policije, zatim komandant policije, zatim zamenik načelnika Uprave policije i načelnik Uprave policije. Od sredine 1997. do početka 2001. godine bio sam pomoćnik ministra unutrašnjih poslova.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Generale, ko postavlja pomoćnike ministra unutrašnjih poslova na taj položaj?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Sve pomoćnike ministra u Vladi Republike Srbije postavlja Vlada Republike Srbije, pa i pomoćnike ministra u Ministarstvu unutrašnjih poslova.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pretpostavljam da nije potrebno objašnjavati ko postavlja ministre?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Naravno, ministra, kao i sve ministre, bira Narodna skupština Republike Srbije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Recite po kojim kriterijumima se vrši selekcija i postavljaju pomoćnici ministra unutrašnjih poslova?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: U Ministarstvu unutrašnjih poslova svi pomoćnici ministra, u vreme od kada ja radim u Ministarstvu unutrašnjih poslova, postavljani su po profesionalnim, a ne po političkim kriterijumima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Recite, da li Vlada prilikom postavljanja pomoćnika ministra određuje i njihova zaduženja?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Ne, Vlada Republike Srbije samo postavlja pomoćnike ministra na tu dužnost.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A zaduženja pomoćnika ko određuje?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Konkretnija zaduženja pomoćnika ministra, obzirom da ih u Ministarstvu obično ima više, a u Ministarstvu unutrašnjih poslova bilo ih je šest u moje vreme, određuje, konkretno, ministar unutrašnjih poslova.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li se svaki od pomoćnika ministra unutrašnjih poslova nalazi na čelu nekog od resora u Ministarstvu?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: U Ministarstvu unutrašnjih poslova, naravno da ne jer je u moje vreme u ministarstvu postojalo, u stvari, u moje vreme su postojala dva resora, a kao što sam već rekao bilo je šest pomoćnika ministra. Dakle, ministar određuje ko će od šest pomoćnika biti konkretno načelnik nekog od dva resora.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kojim poslovima ste se pretežno bavili u vašoj profesionalnoj karijeri i koja su konkretno bila vaša zaduženja na položaju pomoćnika ministra?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Pa, ja sam se u toku rada u Ministarstvu unutrašnjih poslova pretežno bavio organizacionim, normativnim i drugim stručnim pitanjima koja se, pre svega, odnose na selekciju, obuku i opremanje policijskih kadrova opšte nadležnosti. A u vreme dok sam bio pomoćnik ministra, odlukom ministra bio sam konkretnije zadužen za poslove iz oblasti uprave policije, operativnog centra u Ministarstvu unutrašnjih poslova i za obrazovne institucije u Ministarstvu unutrašnjih poslova, a to su, pre svega, Policijska akademija, Viša škola unutrašnjih poslova i Srednja škola unutrašnjih poslova.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li se u tabulatoru 4 nalazi, između ostalih, pošto je ovde izvod iz određenih zakona, da li se

nalazi ovde izvod Zakona o državnoj upravi Republike Srbije koji govori o tome kako se u ministarstvu postavljaju pomoćnici koji rukovode određenim resorima, "obavljaju poslove utvrđene aktom o organizaciji i sistematizaciji radnih mesta, kao i druge poslove koje im odredi ministar". To je ono što ste vi objasnili. Da li se to nalazi u ovom tabulatoru?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Ako ovo pitate mene, ja ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da, pitam vas.

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: ... se sećam da se takva odredba nalazi u Zakonu o državnoj upravi, ali, na žalost, nemam priliku da vidim tabulator.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Generale, vi imate sve tabulatore, nadam se, desno od sebe na toj polici i molim vas da ih koristite. Vi imate pravo da koristite sva dokumenta koja su data svima ovde u ovoj sali. Dakle, da ne bismo gubili vreme, tu je citiran član 46 Zakona o upravi u kome je ovo što ste vi upravo naveli, tako i citirano. Je li to u potpunosti ono šta ste vi, upravo, utvrdili, generale?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Da, to je ovaj član 46 Zakona o državnoj upravi Republike Srbije koji jasno govori ko postavlja pomoćnike ministra i kojim poslovima se oni bave.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, generale, u tabulatoru 9 imamo ovaj akt ministra, odnosno depešu ministra od 4. juna 1997. godine koja, preskočiću sve šta se ne odnosi na vas, pošto je ovde opšti raspis koji se tiče dužnosti pomoćnika, a ovde piše: "General-major Obrad Stevanović za poslove iz nadležnosti uprave policije i operativnog centra za Srednju i Višu školu unutrašnjih poslova i Policijsku akademiju." To su bila vaša zaduženja koja je svojom depešom ministar obavestio, po dubini, zaposlene u ministarstvu.

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Tako je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je to ono šta su obuhvatala vaša zaduženja, dakle, poslovi uprave policije, operativnog centra i

Srednju i Višu školu unutrašnjih poslova i Policijsku akademiju? Ovo što ste rekli.

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Tako je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Jednom rečju, školstvo, a ono pre toga, precizno ...

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Tako je. To je upravo akt ministra unutrašnjih poslova koji obaveštava organizacione jedinice u okviru Ministarstva unutrašnjih poslova o tome da sam ja postavljen na mesto pomoćnika ministra i o tome koja zaduženja on određuje za mene, a, naravno, pre mene i za ostale pomoćnike ministra u tom trenutku.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson, pretpostavljam da mogu na kraju da tražim da se ovi tabulatori svi uvedu, jer ovo je samo dokumentacija kojom se potvrđuje ono šta svedok govori.

SUDIJA ROBINSON: Da, to možete da zatražite. Koje su mu dužnosti dodeljene, to nije prevedeno, je li tako? Želeo bih da znam koje su to dužnosti koje su mu dodeljene. Da li može da se taj dokument stavi na grafoskop, pa da nam vi ukažete na pasus, ako postoji takav paragraf u kome se navode tačno njegove dužnosti i odgovornosti. I recite nam koji je broj tog registratora. To je 299?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: To je tabulator broj 9. A ovde možete da vidite, ako je sad na grafoskopu, nadam se da jeste, u pretposlednjem pasusu koji se odnosi na generala Obrada Stevanovića, piše: "General-major Obrad Stevanović za poslove iz nadležnosti uprave policije i operativnog centra", zapeta, "za Srednju i Višu školu unutrašnjih poslova i Policijsku akademiju." Ostali delovi depeše odnose se na druge pomoćnike.

SUDIJA ROBINSON: Da, hvala. Izvolite, idite dalje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Generale, u kom periodu ste službeno boravili na Kosovu i Metohiji?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Ja sam na Kosovu i Metohiji boravio službeno i povremeno od 1981. godine do 1999. godine. Dakle, skoro punih 18 godina.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Poznato je da je Sekretarijat za unutrašnje poslove, republički sekretarijat, u to vreme se tako zvao, do ustavnih amandmana iz 1989. godine bio u poziciji da nema nikakve ingerencije u autonomim pokrajinama koje su bile u sastavu Srbije. Kako to da ste vi boravili službeno na Kosovu i Metohiji u periodu od 1981-1989. godine?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Najpre, vaša prethodna tvrdnja je tačna. Dakle, republički Sekretarijat za unutrašnje poslove praktično u to vreme nije imao nikakvih nadležnosti na teritoriji autonomnih pokrajina. A ja sam na teritoriji Kosova i Metohije boravio službeno u to vreme u sastavu komande Združenih snaga Saveznog sekretarijata za inostrane poslove, koji je tada tamo ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Za unutrašnje poslove?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Za unutrašnje poslove, izvinjavam se.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Taj Združeni sastav Saveznog sekretarijata za unutrašnje poslove bio je iz svih republika?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Tako je. U sastavu tih Združenih snaga policije Saveznog sekretarijata za unutrašnje poslove nalazile su se policijske jedinice iz svih republika tadašnje Jugoslavije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Koja su bila vaša zaduženja i vaše aktivnosti na Kosovu i Metohiji nakon 1989. godine?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Nakon 1989. godine, pre svega u periodu 1989-1990, a možda 1991. godina, ja sam na Kosovu i Metohiji boravio u sastavu štaba MUP-a Republike Srbije za Kosovo i

Metohiju i u tom periodu, najmanje dva puta, bio sam i rukovodilac toga štaba.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ovde je reč u ovim optužbama koje su ovde iznete, pre svega o 1998. i 1999. godini. Molim vas, recite da li ste u tom periodu službeno boravili na Kosovu? Dakle, govorim o 1998. i 1999. godini.

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Jesam. Dakle, ja sam i tokom 1998. i 1999. godine, takođe povremeno, može se reći češće, boravio na Kosovu i Metohiji i uvek po nalogu ministra i da bih uradio ono šta je ministar unutrašnjih poslova u to vreme naložio. A najčešće ti moji poslovi odnosili su se na to da sa rukovodiocima organizacionih jedinica policije na Kosovu i Metohiji u štabu Ministarstva za Kosovo i Metohiju održim sastanak, da na tim sastancima, odnosno na takvom sastanku prenesem stavove, naloge i zadatke ministra, da ostvarim uvid u realizaciju takvih zadataka i da ga o svemu tome povratno informišem.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Koje ste zadatke imali u pogledu implementacije sporazuma o Kosovskoj verifikacionoj misiji (OSCE Kosovo Verification Mission)?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: U vezi sa Kosovskom verifikacionom misijom, ja sam, najpre, u Beogradu u drugoj polovini 1998. godine bio član zvanične delegacije Savezne Republike Jugoslavije i Republike Srbije na razgovorima sa predstavnicima NATO-a koje su predvodili generali Klark (Wesley Clark) i Nauman (Klaus Naumann) i na tom sastanku se, pre svega, raspravljalo o merama za sprovođenje sporazuma o Verifikacionoj misiji, konkretnije o smanjenju broja policije na Kosovu i Metohiji i o smanjenju određenih oblika delovanja policije na Kosovu i Metohiji. Nakon tog sastanka u Beogradu ja sam otišao na Kosovo i Metohiju da sporazum o Verifikacionoj misiji i dokument koji su nakon tog sastanka u Beogradu potpisali general Đorđević i Šon Brns (Shaun Byrnes), realizujem, odnosno da sa rukovodiocima na Kosovu i Metohiji održim sastanke kako bih ih upoznao i pripremio za implementaciju

tog sporazuma na Kosovu i Metohiji. Možda nisam bio dovoljno jasan.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ne, dovoljno je, dovoljno je jasno, samo ja želim da zbog redosleda pitanja neke stvari sebi obeležim. Evo, samo jedan sekund. Pored toga što ste u dužem vremenskom periodu neposredno obavljali različite rukovodeće poslove u ministarstvu unutrašnjih poslova Srbije i na Kosovu i Metohiji, na koji ste još način kao jedan od rukovodilaca Ministarstva unutrašnjih poslova dolazili do saznanja o događajima na Kosovu i Metohiji?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Pa, ja sam kao pomoćnik ministra, a pre toga kao zamenik načelnika uprave i načelnik uprave, svakodnevno bio informisan o dnevnim bezbednosnim događajima na teritoriji republike, naravno, uključujući posebno događaje na Kosovu i Metohiji. Takođe sam bio u prilici da često prisustvujem značajnim sastancima na kojima se raspravljala ili na kojima se raspravljalo o bezbednosnoj situaciji u Republici Srbiji i, naravno, posebno o bezbednosnoj situaciji na Kosovu i Metohiji. Moja saznanja, dakle, o događajima i o preduzetim merama na Kosovu i Metohiji baziraju na mom ličnom boravku na Kosovu i Metohiji, na poslovima koje sam tamo obavljao, na prisustvu sastancima, odnosno važnim sastancima na kojima se ta problematika razmatrala, kao i na dnevnom i periodičnom informisanju o stanju bezbednosti u republici, a posebno na teritoriji Kosova i Metohije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Generale, rekli ste u jednom od prethodnih odgovora ... Objasnili ste da ste bili na Kosovu i Metohiji prilično dug period vremena, naravno s prekidima, od 1981. pa sve do sredine 1999. godine. Želim da vam postavim pitanje, da li su bezbednosni problemi na Kosovu i Metohiji u celom tom periodu od 1981. do 1999. godine imali jednak i stalan intenzitet i stepen složenosti, ili različit?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Bilo je jasno da se bezbednosna situacija na Kosovu i Metohiji ciklično usložavala i smirivala. Iz mojih saznanja, posebno složena bezbednosna situacija na Kosovu i

Metohiji bila je u periodu 1981-1983. godina, zatim 1989-1990. godina i, naravno, najsluženija 1998-1999. godina. Ali možda bih mogao da dodam, jer sam propustio da kažem vezano za moje aktivnosti na Kosovu, da sam polovinom juna meseca kao član delegacije Savezne Republike Jugoslavije i Republike Srbije, prisustvovao pregovorima o zaključenju mira u Kumanovu i da sam u ime Vlade Republike Srbije, potpisnik tog spoazuma.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Doći ćemo i na to, generale.

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Pretpostavio sam da sam izostavio odgovor na to pitanje ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U vezi sa vašim aktivnostima.

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Tako je, da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hvala. A kada je i kako, prema vašim saznanjima, započeo prvi ciklus nasilja na Kosovu i Metohiji?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Pa, prema mojim saznanjima ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kada govorim o vašim saznanjima, ne pitam vas za šesdesete, 1965., 1968. godinu i bilo šta, nego samo o vašim saznanjima iz vremena kada ste boravili tamo.

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Naravno. Pa, moja saznanja datiraju od perioda kad sam ja, praktično, u Ministarstvu unutrašnjih poslova, a već sam rekao da je moj prvi boravak na Kosovu i Metohiji bio 1981. godine. Dakle, prva moja neposreda službena saznanja o događajima na Kosovu i Metohiji datiraju iz tog perioda. Dakle, reč je o 1981. godini.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A šta je bilo te 1981. godine? Šta je bilo karakteristično?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Pa, 1981. godina je karakteristična po iznenadnim nasilnim demonstracijama albanskih separatista, pre svega u Prištini (Prishtine), a nešto kasnije i širom Kosova

i Metohije. I, naravno, o posledicama toga nasilja koje su bile često i smrtne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A šta je bio ključni zahtev na tim nasilnim demonstracijama?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Opšte je poznata činjenica da, to uostalom ni sami demonstranti nisu krivi, opšti zahtev je bio "Kosovo Republika" (Republika e Kosoves) i to je bila osnovna parola koja je bila vidljiva uvek i na svakom mestu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste bili tamo neposredno, dakle, vi sad kažete "Kosovo-Republika" ... Kad je ovde svedočio profesor Slavenko Terzić, gospodin Najs mu je sugerisao da su izbili studentski nemiri u vezi s lošom hranom. Da li je to bio neki razlog ili samo ovo šta ste vi sad rekli?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Pa, naravno da to nije bio nikakav razlog, to je bilo očigledno svima ko je boravio tamo, a verujem i svima koji su te demonstracije mogli da prate preko medija. Naravno da je navodni problem sa lošom hranom bio samo izgovor za maskiranje separatističkog karaktera demonstracija i političkih motiva na tim demonstracijama.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Generale, maločas ste rekli da, kako se kretale, povećavale i smanjivale tenzije, da je jedan taj ciklus povećanih tenzija bio krajem osandesetih i početkom devedesetih godina. Znači, u tih godinu ili godinu i po dana. Kako su izgledale aktivnosti ovih albanskih separatista albanskog separatističkog pokreta u to vreme?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: To vreme, za razliku od 1981. godine, bilo je nešto drugačije. A kada kažem "drugačije", mislim pri tom, pre svega, na posebne oblike izražavanja političkih motiva i na posebne oblike maskiranja političkih motiva i ciljeva tih demonstracija. Ja se odlično, pre svega, sećam tog, takozvanog, jednonacionalnog trovanja, sećam se izuzetne aktivnosti na, takozvanom, mirenju krvno zavađenih porodica, sećam se protesta rudara

“Trepče“ u revirima rudnika. Naravno, bio sam prisutan i kada je održana ilegalna skupština u Prištini i, naravno, sećam se donošenja ilegalnog ustava u Kačaniku (Kacanik).

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li vi iz tog vremena pamтите bilo kakav događaj ili događaje ili ponašanja koja su imala za posledicu napuštanje Sekretarijata za unutrašnje poslove od strane policajaca albanske nacionalnosti?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Da, toga se dobro sećam. Učestvovao sam neposredno u pokušajima da se taj problem prevaziđe. Dakle, najveći broj policajaca Albanaca, u to vreme, po nalogu separatističkog pokreta, odlučio je da napusti policiju i sve šta je tadašnje Ministarstvo unutrašnjih poslova činilo, činilo je da ljude uveri da za tim ne postoje razlozi, ali sva uveravanja i svi pokušaji da se policajci Albanci zadrže u policiji Republike Srbije, praktično nisu uspeli. Ja sam lično prisustvovao na nekoliko skupova policajaca i vodio duge i detaljne, iscrpne razgovore uveravajući ih da su oni građani Republike Srbije, da su oni policajci Republike Srbije i da ne postoji nijedan jedini razlog za napuštanje policije. Naravno, svi ti pokušaji ostali su bez uspeha i bilo je očigledno da oni imaju politički nalog da tako učine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Jeste vi lično razgovarali sa velikim brojem Albanaca policajaca u to vreme?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Tako je. Razgovarao sam najpre u sali Skupštine opštine Gnjilane (Gjilan) sa preko 200 policajca Albanaca. Taj razgovor je trajao najmanje tri sata. Svi policajci su tada bili naoružani uključujući i dugo oružje i tu je, koliko se sećam, bio prisutan i general, sada general Lukić, tada ne znam šta je konkretno bio po činu i po zvanju, ali, kao što sam već rekao, nismo uspeli da ih uverimo da ne postoje razlozi da napuštaju policiju i da je opšti interes i interes Srbije i njihov interes bio da ostanu i da rade u policiji zbog potrebe da na Kosovu Albanci čine većinu policajaca.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kad ste sad pomenuli da ih je bilo

nekoliko stotina u sali, da su i bili naoružani, to znači svako je sa svojim naoružanjem bio prisutan na sastanku?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Tako je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li je bilo ikakvog, kako bih rekao, incidenta ili bilo kakvog nereda?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Ne, u vezi sa tim nije bilo nikakvog incidenta, niti bilo kakvog nereda. Naravno, slične sastanke sam imao i u Prištini u više navrata, a, koliko se sećam i u Kosovskoj Mitrovici (Mitrovice).

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li su vam ikad bar neki od njih rekli zašto napuštaju policiju? Šta su vam rekli zašto napuštaju policiju? Evo, rekli ste tri sata je trajao samo sastanak u Gnjilanu sa 200 policajaca. Šta su oni rekli zašto napuštaju policiju?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Ja sam među Albancima imao dosta svojih školskih drugova iz Srednje škole unutrašnjih poslova iz Sremske Kamenice, a imao sam i školske drugove sa Vojne akademije kopnene vojske u Beogradu. Neke od njih sam tada u privatnom razgovoru pitao šta se dešava. Naravno, oni su vrlo uzdržani i jedino što su tada rekli, rekli su mi: "Moramo, tako moramo."

SUDIJA ROBINSON: Koje je to godine bilo?

SVEDOK STEVANOVIĆ: 1989. ili 1990. godina, ne mogu sasvim sigurno da tvrdim, ali je to opšte poznata stvar. Ne mogu sasvim sigurno da je pozicioniram u godinu, ali je sasvim sigurno jedna od ove dve godine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Generale, neću sada da vraćam, da citiram ovde ove navode koji stoje jer su opšte poznati, bar u ovoj sobi. Da li vi iz tog vremena, evo da uzmemo 1990. godinu, imate iskustvo o bilo kojoj pojavi da je došlo do otpuštanja policajca Albanaca iz Ministarstva unutrašnjih poslova, odnosno iz Organa

unutrašnjih poslova na području pokrajine?

SVEDOK STEVANović – ODGOVOR: Apsolutno nemam takva saznanja i sasvim sam siguran da takvih pokušaja i takvih odluka nikada nije bilo. Naprotiv, bio je opšti interes i ulagani su izuzetni naponi da se policajci Albanci zadrže u policiji na Kosovu i Metohiji.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja nemam ovde podatak, a ne znam da li ga i vi imate, a da li možete da kažete koliko je Albanaca ostalo da radi u policiji na Kosovu i Metohiji posle svog tog talasa napuštanja iz razloga koje ste opisali, koji su poznati?

SVEDOK STEVANović – ODGOVOR: I pored tog, da tako uslovno kažem, opšteg napuštanja policajca Albanaca, odnosno napuštanja policije, u policijskim jedinicama na Kosovu i Metohiji ostao je izvestan broj policajca, ja ne mogu da se setim tačnog broja, ali, koliko se sećam, ostalo je oko 4 posto u odnosu na ukupan broj policajaca na Kosovu. Naravno, sav taj broj policajaca koji je napustio Kosovo, morao je na određen način da bude zamenjen, pa su na Kosovo kao zamena za one koji su napustili, često upućivane dodatne jedinice policije kako bi, prosto, obezbedile da policija obavlja svoje svakodnevne poslove na održavanju reda i mira i zakonitosti, saobraćaja i svega ostalog što je u policijskoj nadležnosti na Kosovu i Metohiji.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Generale, da li je ustavna obaveza Republike Srbije bila da štiti prava i slobode svih svojih građana?

SVEDOK STEVANović – ODGOVOR: To je apsolutno nesporno. Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li organi unutrašnjih poslova imaju bitnu ulogu u zaštiti tih prava i sloboda?

SVEDOK STEVANović – ODGOVOR: Apsolutno, takođe nesporno. Organi unutrašnjih poslova imaju posebno značajnu ulogu u zaštiti ljudskih prava i sloboda.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Objasnite, s obzirom da ste već pomenuli da organi unutrašnjih poslova Srbije do amandmana

1989. godine nisu imali nikakve ingerencije na Kosovu i Metohiji, zašto su osnovane ove Združene snage Saveznog SUP-a u okviru kojeg ste vi obavljali različite dužnosti?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Združene snage policije Saveznog sekretarijata za unutrašnje poslove osnovane su tada kao jedini način da se na Kosovu i Metohiji uspostavi red i mir, u očiglednom stanju ugroženosti bezbednosti reda i mira. A, kao što sam već rekao, takvu ulogu policija Srbije nije mogla da dobije jer su se ulasku policijskih snaga Srbije na prostor Kosova i Metohije protivile pokrajinske vlasti. Dobro pamtim da su policijske jedinice koje su stavljene u pripravnost, da bi na Kosovu uspostavile red i mir nakon demonstracija koje sam opisao, preko sedam, a možda i znatno više dana, čekale na administrativnoj liniji Kosova i Metohije, u Raškoj, Kuršumliji, u Vranju i nije im bilo dozvoljeno da tamo dođu. Nakon određenih političkih aktivnosti, odlučeno je da na teritoriju Kosova i Metohije mogu da uđu samo snage pod komandom tadašnjeg Saveznog sekretarijata za unutrašnje poslove. To je bio razlog zbog čega su u suzbijanju demonstracija iz 1981. godine, pa sve do 1989. godine učestvovala snage, objedinjene i združene, pod komandu Saveznog sekretarijata za inostrane poslove, a njih su, kako sam već rekao, činile policijske jedinice iz svih republika tadašnje Jugoslavije. Mogu tačno da rekonstruišem, ako je to bitno i gde su težišno angažovane koje od republičkih snaga.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja mislim da to neće biti potrebno. Recite samo, ko je bio Savezni sekretar za unutrašnje poslove, a ko predsednik savezne vlade u vreme dok su postojale ove Združene snage policije, savezne snage na Kosovu i Metohiji?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Ako se dobro sećam, a mislim da se dobro sećam, siguran sam, u stvari, 1981. godine Savezni sekretar za unutrašnje poslove bio je general Franjo Herljević. Nakon toga, mislim da je Savezni sekretar za unutrašnje poslove bio Stane Dolanc, a nakon njega mislim da je bio Dobrosav Ćulafić.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ko su bili predsednici savezne vlade u to vreme, kad se intervenisalo na Kosovu?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Ja mislim da su u to vreme predsednici savezne vlade bili, najpre, Milka Planinc, zatim ... Nisam baš siguran ko je iza toga bio, mislim da je bio Branko Mikulić, pa zatim Ante Marković. Mislim da bi trebalo da je tako.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, sve ove ličnosti koje ste nabrojali i na funkciji ministra unutrašnjih poslova, odnosno tada Saveznog sekretara za unutrašnje poslove i predsednika vlade, su ličnosti koje nisu Srbi i koje su iz drugih republika tadašnje Jugoslavije. Je li to tačno?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: To je tačno. Dakle, niko od ovih ličnosti koje sam pomenuo nisu iz Srbije, a da li su Srbi, nisam siguran, mislim da nisu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A ko je komandovao tim Združenim snagama, tim Združenim snagama u kojima ste i vi bili?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Tim Združenim snagama komandovali su visoki rukovodioci iz Saveznog sekretarijata za unutrašnje poslove, konkretnije iz policijske brigade saveznog SUP-a. Najčešće to su bili komandant brigade Slavko Strika, zatim komandant bataljona specijalne namene iz sastava te brigade Franc Kosi i još nekoliko rukovodioca čijih se imena ovo trenutka ne mogu baš setiti.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, hvala, generale, ja mislim da je to dovoljno. To je, znači, ceo taj period od 1981. do 1989. godine kad su deystvovalе snage policije, Združene snage, savezne, na Kosovu i Metohiji. Generale, jedan od svedoka koji se ovde pojavio, veštak, odnosno koji je pozvan bio da objašnjava rad policije, tvrdio je da je Srbija bila policijska država i da je policija u Srbiji bila politizovana i militarizovana. S obzirom na vaš položaj, vaše znanje o svemu tome i učešće u radu i funkciju koju ste vršili, ja ću sada da vam postavim samo nekoliko pitanja koja se tiču ustrojstva i

organizacije policije, da bi se te stvari razumele. Recite, molim vas, da li je tokom devedesetih godina u Srbiji postojao jedan jedinstven Sekretarijat za unutrašnje poslove, odnosno jedinstveno Ministarstvo unutrašnjih poslova?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: U tom periodu, dakle posle 1990. godine, u Republici Srbiji postojao je jedinstven republički organ unutrašnjih poslova, odnosno jedinstveno Ministarstvo unutrašnjih poslova, nadležno za celu teritoriju republike.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A do ustavnih amandmana?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: A do ustavnih amandmana, odnosno pre toga, na teritoriji Republike Srbije postojao je jedan republički Sekretarijat za unutrašnje poslove i dva pokrajinska Sekretarijata za unutrašnje poslove koji su bili potpuno nezavisni od republičkog Sekretarijata za unutrašnje poslove, tako da je republički Sekretarijat za unutrašnje poslove imao praktično nadležnost samo na teritoriji centralne Srbije, ali ne i na teritoriji autonomnih pokrajina u okviru republike.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Recite, generale, sada, da li je tokom devedesetih godina Ministarstvo unutrašnjih poslova bilo centralizovano ili decentralizovano.

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Tokom devedesetih godina, obzirom da je reč o jednom Ministarstvu za celu teritoriju republike, Ministarstvo unutrašnjih poslova...

SUDIJA ROBINSON: Samo trenutak, ovo šta ste vi malopre odgovorili, što se tičalo perioda do 1990. godine, je li to greška ili to treba da bude posle 1990. godine ili do 1990. godine?

SVEDOK STEVANOVIĆ: Molim vas, nisam shvatio.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Do ...

SVEDOK STEVANOVIĆ: Na koji odgovor mislite? Jedan odgovor se odnosio na period do 1990. godine, a drugi na period posle 1990. godine. Ili obrnuto ...

SUDIJA ROBINSON: Ja ću da vam pročitam ovaj odgovor koji ste dali. "U tom periodu, do 1990. godine, u Republici Srbiji postojalo je jedno jedino Ministarstvo unutrašnjih poslova koje je bilo zaduženo za sve te poslove na teritoriji republike." Je li to tačno?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: To je onda greška, očigledno lapsus. Taj odgovor se odnosi na period posle 1990. godine. Dakle, jedno ministarstvo nadležno za teritoriju cele republike postojalo je posle, a ne pre 1990. godine. A pre 1990. godine ...

SUDIJA BONOMI: Da, to je svedok i rekao. Posle 1990. godine

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ovo smo razjasnili, generale. Recite da li je, dakle, pošto je bilo jedno ministarstvo, to znači organizaciono je centralizovano.

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Tako je. Ali, naravno, nisam dovršio odgovor ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Izvolite.

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Dakle, već sam rekao da je u periodu posle 1990. godine na teritoriji Republike Srbije kao celine, postojalo jedno Ministarstvo nadležno za sve unutrašnje poslove utvrđene zakonom, za celu teritoriju Republike Srbije. Ono je organizaciono, dakle, u organizacionom smislu, naravno, centralizovano, ali u funkcionalom smislu može se govoriti o tome da je Ministarstvo unutrašnjih poslova Republike Srbije, decentralizovano.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, šta to praktično znači? Nije dovoljno jasno.

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Dakle, ta funkcionalna decentralizacija u okviru centralizovnog ministarstva praktično znači da, u

skladu sa Zakonom o unutrašnjim poslovima, naravno i u skladu sa drugim zakonima, nosilac policijskih ovlašćenja jeste "ovlašćeno službeno lice", konkretnije rečeno, policajac. Dakle, on je nosilac policijskih ovlašćenja, a ne ministarstvo kao organizacija, kao sistem. Osim toga, niže organizacione jedinice u opštinama su, takođe, u skladu sa zakonom odgovorne za stanje bezbednosti na teritoriji svoje opštine, na teritoriji opštine za koju su obrazovane. Dakle, da rekapituliram: ministarstvo jeste organizaciono centralizovano, ali poslove obavljaju ovlašćena službena lica, odnosno policajci i organizacione jedinice u opštinama saglasno zakonu i oni su nosioci policijskih ovlašćenja u opštinama i u odnosu prema građanima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A kojim propisom je utvrđena nadležnost MUP-a Republike Srbije?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Poslovi iz nadležnosti Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srbije u Republici Srbiji utvrđuju se Zakonom o ministarstvima koji se po pravilu menja i dopunjava posle imenovanja svake nove vlade. U to vreme, ako se dobro sećam, poslove iz nadležnosti Ministarstva unutrašnjih poslova utvrđivao je član 7 tadašnjeg Zakona o ministarstvima. Ja mislim da ga imamo negde u tabulatorima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Generale, u tabulatoru 4 gde se nalaze izvodi iz ovih određenih propisa imate član 7 Zakona o ministarstvima Republike Srbije koji se odnosi na Ministarstvo unutrašnjih poslova. Budite ljubazni, samo pročitajte taj član 7.

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Član 7 Zakona o ministarstvima Republike Srbije definiše, dakle, poslove iz nadležnosti ministarstva. Pa, otprilike ovako kaže: "Ministarstvo unutrašnjih poslova obavlja poslove državne uprave koji se odnose na: zaštitu bezbednosti Republike Srbije i otkrivanje i sprečavanje delatnosti usmerenih na podrivanje ili rušenje ustavom utvrđenog poretka." Zatim, "Na zaštitu života, lične imovinske sigurnosti građana, sprečavanje i otkrivanje krivičnih dela i pronalaženje i hvatanje učinilaca krivičnih dela i njihovo privođenje nadležnim organima. Održavanje javnog reda

i mira, obezbeđivanje zborova i drugih okupljanja građana. Obezbeđivanje određenih ličnosti i objekata. Bezbednost saobraćaja na putevima, kontrolu prelaženja preko državne granice, kontrolu kretanja i boravka u graničnom pojasu, kontrolu kretanja i boravka stranaca, nabavljanje, držanje i nošenje oružja i municije, proizvodnju i promet eksplozivnih materija, zapaljivih tečnosti i gasova, zaštitu od požara, državljanstvo, jedinstveni matični broj građana, lične karte, putne isprave, prebivalište i boravište građana, obučavanje kadrova kao i druge poslove određene zakonom.“ To je član 7 Zakona o ministarstvima Republike Srbije, tada važeći, naravno. U međuvremenu on je, verovatno, delimično promenjen, a može se iz ovoga zaključiti da je nadležnost Ministarstva unutrašnjih poslova takva da se može podeliti uslovno na policijske poslove i na upravne unutrašnje poslove.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hvala, generale. Od kojih organizacionih celina je bilo sastavljeno Ministarstvo unutrašnjih poslova Srbije?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Posle 1990. godine u organizacionom smislu, Ministarstvo unutrašnjih poslova se relativno malo menjalo do 1999. godine. U okviru Ministarstva unutrašnjih poslova bila su dva resora: Resor državne i Resor javne bezbednosti. Resor javne bezbednosti imao je organizacione jedinice u sedištu Ministarstva i teritorijalne organizacione jedinice. Ne znam da li ima potrebe da detaljišem dalje u vezi sa ovim jedinicama?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A šta su te teritorijalne jedinice?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Teritorijalne organizacione jedinice su Sekretarijati unutrašnjih poslova koji su obavljali poslove iz nadležnosti ministarstva koji su utvrđeni ovim prethodno citiranim članom, načelno na teritoriji okruga u okviru Srbije. A okruzi su, praktično, jedinice administrativne podele teritorije. A u okviru Sekretarijata organizacione jedinice zadužene za teritoriju opština bili su Odeljenja unutrašnjih poslova ili policijske stanice u manjim opštinama.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Generale, da li možemo da vidimo kako to izgleda u ovom Praviliku o unutrašnjoj organizaciji Ministarstva unutrašnjih poslova koji se nalazi u tabulatoru broj 5. To je prilično obiman dokument i ja vas ne bih zadržavao na mnogo, tu, pitanja. Ovde se u članu 1, ako ste našli ...

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Jesam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: “Organizacione jedinice ministarstva” ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, to nije prevedeno. Imajte to na umu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Robinson, kod ovog svedoka imamo prednost što je gotovo sve prevedeno. Međutim, ceo pravilnik, pretpostavljam da bi bilo neracionalno prevoditi. On se daje ovde kao dokazni predmet, da se ima u celini njegov tekst. Ja sam hteo da se zadržim samo na utvrđivanju ovih organizacionih delova koji se u pravilniku vide, koji se odnose na Kosovo i Metohiju i još na samo par stvari.

SUDIJA ROBINSON: Na koje delove želite da se pozivate?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Pa, evo, u članu 3 se pobrajaju organizacione jedinice, dakle, u daljem tekstu piše “Sekretarijati” i onda pod rednim brojem 5 ... Oni idu od Beograda pa nadalje tako da nisu grupisani za Kosovo i Metohiju, ali pod brojem 5 je Gnjilane, za opštine Vitina (Viti), Gnjilane, Kosovska Kamenica (Kamenice) i Novo Brdo (Novoberde); 6 je Đakovica (Gjakove), za opštine Đakovica i Dečane (Decane); pod brojem 11 je Kosovska Mitrovica, Sekretarijati unutrašnjih poslova za opštine Vučitrn (Vushtri), Zvečan (Zvecan), Zubin Potok (Zubin Potok), Kosovska Mitrovica, Leposavić (Leposaviq) i Srbica (Skenderaj); pod brojem 20 rednim Peć (Peja), za opštine Istok (Istog), Klina (Kline) i Peć; pod brojem 23 Prizren (Prizren) za opštine Gora (Gore), Opolje (Opoje), Orahovac

(Rahovec), Prizren, Suva Reka (Suhareke), redni broj 24 je Priština za opštine Glogovac (Glllogoc), Kosovo Polje (Fushe Kosove), Lipljan (Lipjan), Obilić (Obiliq), Podujevo (Podujeve) i Priština; 31 broj je Uroševac (Ferizaj), Sekretarijat za opštine Kačanik, Uroševac, Štimlje (Shtime) i Štrpce (Shterpce). Mi smo se ovde više puta sretali sa raznim mestima koja se ovde pominju i korisno je da se vidi kako je bila organizacovana služba unutrašnjih poslova, znači Ministarstvo unutrašnjih poslova na tim opštinama.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, ako ćete da se oslanjate naširoko na ovaj dokument, to neću da dozvolim.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Dobro, neću se oslanjati naširoko na ovaj dokument. Dakle, videli ste samo par ovih napomena ...

SUDIJA ROBINSON: Dakle, vi ste to već uradili. Možete sada da pitate svedoka da li ono šta ste vi pročitali potvrđuje organizacione strukture i onda možemo da idemo dalje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Generale, ja sam pročitao sastav ovih Sekretarijata za unutrašnje poslove na Kosovu. Da li je to ono što potvrđuje organizacionu strukturu onako kako ste je vi objasnili?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Tako je. Dakle, pročitali ste upravo Sekretarijate unutrašnjih poslova koji su obrazovani za područje Kosova i Metohije. Na takav način su definisane opštine koje su u nadležnosti u smislu bezbednosti, u nadležnostima ovih Sekretarijata. I mogao bih samo da dodam da su, dakle, poslovi, kao što sam rekao, utvrđeni zakonom, a da je organizacija Ministarstva utvrđena pravilnikom. Dakle, nju je utvrdio ministar u skladu sa zakonom.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To je ovaj pravilnik koji je u tabulatoru 5?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Tako je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Generale, koje sve vrste jedinica policije su postojale u okviru ovog Resora javne bezbednosti? Dakle, to je ovaj uniformisani deo policije.

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: U okviru Resora javne bezbednosti postojale su različite jedinice policije, najpre, u opštem smislu. Dakle, postojale su kriminalističke, opšte, saobraćajne, pogranične, interventne itd. A, naravno, u okviru uniformisane policije, pre svega se misli na jedinice opšte policije, odnosno policijske jedinice opšte nadležnosti, zatim na policijske saobraćajne jedinice, zatim na policijske pogranične jedinice i, na kraju, na takozvane policijske interventne jedinice, odnosno policijske jedinice posebne namene.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Policijske jedinice posebne namene, to je ta PJP?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Tako je. To je PJP, SAJ i tako dalje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. E sada, u ovo vreme koje je ovde relevantno, dakle 1998. i 1999. godina, koliko je ukupno bilo policajaca u Srbiji?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: U poslednjoj deceniji, dakle, 20. veka, dakle devedesetih godina, u Republici Srbiji ukupno je bilo oko 25.000 policajaca. Naravno plus-minus 2 posto, 1-2 posto, od ukupno 37.000 zaposlenih u okviru Ministarstva unutrašnjih poslova.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pošto ste vi malopre objašnjavali šta znači "ovlašćeno službeno lice" koje postupa u skladu sa zakonom i na osnovu ovlašćenja iz zakona, kad kažete 37.000 zaposlenih, da li ovo 25.000 predstavlja ono što su "ovlašćena službeno lica"?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Tako je. Tih 25.000 su tačno ono što ima naziv "ovlašćeno službeno lice", odnosno, pojednostavljeno rečeno, to su policajci. Policajci, radnici ministarstva sa policijskim ovlašćenjima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A šta je razlika ovih 12.000 , od 25.000 do 37.000?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Pa, tih 12.000 je razlika, odnosno tih 12.000 čini administrativno osoblje u okviru Ministarstva unutrašnjih poslova, vatrogasne jedinice koje su, takođe, brojne, a u Srbiji su one u okviru Ministarstva unutrašnjih poslova, personalno osoblje, zajednički poslovi, poslovi logistike i tako dalje. Administrativno-finansijski, materijalni ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, od kuhinje pa do finansija ...

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Do vatrogasaca.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da, vatrogasaca. Dobro, to su jedinice koje su kod nas u Srbiji u sklopu Ministarstva unutrašnjih poslova. 25.000, dakle, policajca, sve to vreme. Na koliko stanovnika u Srbiji je, prema tome, jedan policajac dolazio tokom devedesetih godina?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Pa, mi smo u to vreme analizirali odnos broja policajca i broja građana u republici i to pokušavali da poredimo sa drugim zemljama, pre svega zbog činjenice da su pojedinci isticali kako u Srbiji ima previše policajaca. Ja se dobro sećam da je bilo očigledno da u policiji, odnosno u Srbiji, jedan policajac dolazi na 400 građana. Dakle, 25.000 policajca u to vreme na oko 10 miliona stanovnika, jasno govori da je reč o, uslovno rečeno, 2,5 policajca na hiljadu građana.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, a kada pominjete upoređivanje sa drugim zemljama, s kim ste se upoređivali?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Pa, ja se sećam, na primer, da je u Francuskoj (France) prema tim podacima koje smo imali, na 1.000 građana pet policajaca, 4,90 i nešto slično.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: ...više.

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Da. Koliko se sećam, u Češkoj (Czech Republic), Hrvatskoj negde oko 4,5. U Belgiji (Belgium), ako se dobro sećam, oko 3,5. Iz tih podataka bili smo približni, na primer, sa Velikom Britanijom (Great Britain), negde oko 2,50.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, da li u većini ovih evropskih zemalja, neke ste pomenuli, postoji i nekakva lokalna policija ili neka opštinska policija koja ne ulazi u broj policajaca ili je sve obuhvaćeno kao kod nas?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Pa, u toj statistici smo imali dva problema. Prvo, u različitim državama nije ista definicija za pojam policajca. A drugi problem je što neke države imaju decentralizovanu policiju, tako da imaju državnu policiju i imaju lokalnu policiju. U Republici Srbiji, naravno, iz onoga što sam do sada rekao, jasno je da je svaki policajac državni policajac, uslovno rečeno. I svaki policajac doslovce ulazi u ovu analizu statističku.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, nikakvih policajaca van ovog broja od 25.000 ovlašćenih službenih lica u Srbiji nije bilo?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Nema, a činilo se da u drugim državama u tu statistiku nisu uračunati policajci na lokalnom nivou, već samo policajci na državnom budžetu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Nadam se da je jasan taj odnos i kad je reč o drugim državama i kad je reč o broju. Brojevi se lako mogu upoređivati. Recite, generale, iz vašeg iskustva, dakle, na rukovodećim funkcijama u ministarstvu i vašeg uopšte iskustva u vašoj dugoj službi u policiji, po kojim kriterijumima je vršena selekcija rukovodećih kadrova u policiji, u Srbiji?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Mislim da sam delimično već odgovorio. Dakle, sve vreme mog boravka u policiji, a posebno vreme od kada sam ja pomoćnik ministra, dakle 1996.-1997. godine i dalje, tvrdim da su ključni i osnovni i, mogu sasvim reći i jedini kriterijumi za selekciju rukovodećih kadrova u policiji bili stručni.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, stanite tu gde ste. Vi ste bili pomoćnik ministra. Da li ste vi bili u prilici da učestvujete u ili da lično predložite ministru određene kadrove, određene rukovodeće funkcionere u policiji ili, bez obzira, dakle, na funkciju, određene kadrove u Ministarstvu unutrašnjih poslova?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Da, to uostalom spada u nadležnost pomoćnika ministra. Dakle, predlaganje kadrova za popunu odgovarajućih rukovodećih radnih mesta različitih nivoa. I to su, naravno, radili svi pomoćnici, ne samo ja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Interesuje me, pošto ste imali prilike da predložite i dajete mišljenja, da li ste vi, na primer, da uzmemo znači vaš primer, bilo kog kandidata pitali za nekakva politička opredeljenja ili bilo šta slično?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Nikada nijednog kandidata koga sam predložio nisam pitao kojoj političkoj opciji pripada i moram reći nije me o tome nikada ni ministar pitao. Jedino šta je za mene bilo važno bilo je to kakav je profesionalac i kakve su mu profesionalne i stručne karakteristike i sposobnosti.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U redu, generale. Recite kakva je bila organizaciona struktura Ministarstva unutrašnjih poslova na Kosovu i Metohiji? Dakle, sve što je postojalo, a što je bilo pripadalo Ministarstvu unutrašnjih poslova, što je postojalo na Kosovu i Metohiji ili boravilo na Kosovu i Metohiji.

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Načelno, organizaciona struktura organizacionih jedinica Ministarstva na Kosovu i Metohiji nije se ni po čemu razlikovala od organizacione strukture Ministarstva, na primer, u Vojvodini ili u Šumadiji ili u drugim delovima Srbije. Dakle, svi sekretarijati unutrašnjih poslova su bili potpuno na isti način organizaciono struktuirani i imali su potpuno iste nadležnosti. Brojno stanje i broj unutrašnjih organizacionih jedinica je samo zavisio od prostora koji jedan Sekretarijat pokriva i od bezbednosne problematike u konkretnom području. Naravno, ako me pitate za

period 1998. i 1999. godine, onda ima određenih dopuna ovom mom objašnjenju. Dakle, tamo su se, pored ovih redovnih policijskih jedinica, nalazile i vanredne lokalne jedinice i vanredno upućene jedinice iz drugih sekretarijata izvan Kosova i Metohije. Mogu, naravno i detaljnije ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Samo, molim vas, nešto detaljnije. Kakve su bile jedinice. Znači, ovaj redovni sastav koji je isti, rekli ste, kao što je u bilo kom drugom delu Srbije. I povremeno su bile i razne vanredne jedinice.

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Tako je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Koje jedinice, kakve jedinice, s kojim funkcijama?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Dobro, to mogu, naravno, da objasnim. Dakle, redovne jedinice na Kosovu su bile sekretarijati za okruge kao administrativne delove teritorije, zatim Odeljenja unutrašnjih poslova na nivou opština i izuzetno na nivou malih, izrazito malih opština, same policijske stanice. U okviru ovih većih opština, u okviru Odeljenja unutrašnjih poslova, takođe su organizacione struktuirane policijske stanice opšte nadležnosti. Pored ovih jedinica opšte nadležnosti redovne policije na Kosovu bile su stanice saobraćajne policije, uglavnom u sedištim sekretarijata, onih sedam koje smo nabrojali u odgovoru na jedno prethodno pitanje. Zatim, na teritoriji Kosova i Metohije, ako se dobro sećam, bile su četiri pogranične policijske stanice. I ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, mi imamo te četiri, one se isto nalaze u istom ovom tabulatoru ...

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: U nekom članu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Jeste. One su u Vrbnici, Đeneral Janković (Hani i Elezit) ...

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Doganovići (Doganaj).

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Priština i ...

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Čafa Prušit (Qafa e Prushit).

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Čafa Prušti. Jeste.

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Tako je, četiri. Mislim da su četiri. Naravno ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: ... kao prelaz granice, to je vazdušno ...

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Preko aerodroma ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da, aerodroma, da. Ovo ostala su na granici.

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Tako je. Naravno, na Kosovu se nalazio i deo specijalne antiterorističke jedinice sa svojim stalnim sedištem u Prištini i organizacione jedinice Resora državne bezbednosti. Dakle, to su bile redovne organizacione jedinice Ministarstva unutrašnjih poslova na Kosovu i Metohiji. Pored toga, na Kosovu i Metohiji, tokom 1998. i 1999. godine, bile su angažovane vanredne lokalne policijske jedinice. To su, pre svega, privremena policijska odeljenja, rezervna policijska odeljenja, lokalne posebne jedinice policije i lokalni rezervni sastav policije. I da kompletno odgovorim na pitanje, tamo su se nalazile, kao treća struktura i vanredne posebne jedinice upućene na Kosovo iz drugih delova republike. Pod tim, pre svega, podrazumevam upućene posebne jedinice policije, specijalnu antiterorističku jedinicu i jedinicu JSO iz sastava Resora državne bezbednosti.

SUDIJA BONOMI: Generale, samo jedno pitanje u vezi s tim: te vanredne ili dodatne jedinice, da li su se one u celini sastojale od policajaca Srba ili je tu bilo i kosovskih Albanaca? Da li su oni bili deo bilo koje od ovih grupa?

SVEDOK STEVANOVIĆ: Voleo bih samo da preciziramo. Rekao sam da postoje dve grupacije vanrednih jedinica: jedinice koje su formi-

rane na lokalnom nivou i jedinice koje su upućene iz drugih delova republike. Dakle, ove jedinice koje su upućene iz drugih delova republike praktično su bile onakvog sastava kakav je sastav policije na području iz koga se upućuju. Na Kosovu i Metohiji, lokalne vanredne snage su, takođe, odgovarale sastavu na kojem se formiraju, ali, naravno, tačno je da je u njihovom sastavu bilo manje Albanaca, neobično malo Albanaca.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Generale, bilo je Albanaca, ali ih nije bilo u tom sastavu?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Pa, bilo je. Ja mislim ... Mislim, siguran sam da je bilo, ali ne bih mogao sada da kažem ime bilo kog Albanca iz bilo koje jedinice. Mogu, na primer, da kažem da je u štabu MUP-a na Kosovu, dakle u štabu kojim je tokom 1998. i 1999. godine rukovodio general Sreten Lukić, bio Albanac oficir visokog ranga i visokog čina sve vreme od 1990. do 1999. godine.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Što se tiče ove organizacije u celoj republici i ovih, posebno, konstatacija koje je izneo general Stevanović sada o rasporedu organizacionih jedinica, molim vas da stavite samo na kratko, na projektor ovu mapu koja je u tabulatoru 453. Ona nema šta da se prevodi. Vidi se, crveno su markirani ovi Sekretarijati, a vide se sva odeljenja i raspored na čitavoj teritoriji Srbije. Evo, izvolite, imate ovde ...

TUŽILAC NAJS: Tabulatori sa ovim brojem nama nisu dostavljeni. Mi imamo četiri registratora do sada.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, da li je ovaj tabulator među dokumentima koje ste vi dostavili?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Jeste.

SUDIJA ROBINSON: Vaš indeks se završava brojem 449.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Onda je to, verovatno, neinovirani indeks jer ovaj tabulator nosi broj koji sam pročitao, ja ga sad više nemam. Možete samo da bacite pogled na to, vrlo se lako vidi? Ako je potrebno da ...

SUDIJA ROBINSON: Dajte da svedok to pogleda.

SVEDOK STEVANOVIĆ: Da li treba nešto da kažem?

SUDIJA ROBINSON: Da, u odgovoru na pitanje. Koje je bilo vaše pitanje, gospodine Miloševiću?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, da li je to mapa Republike Srbije gde su obeležena sedišta Sekretarijata i vide se i sva odeljenja unutrašnjih poslova kako su raspoređena u Republici Srbiji?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Tako je. Ovo je skica podele teritorije Republike Srbije prema nadležnosti teritorijalnih jedinica, odnosno sekretarijata. Ovih Sekretarijata, to dobro znam, na teritoriji republike ima 33, od čega na Kosovu i Metohiji su četiri, odnosno sedam, izvinjavam se. A to je onih sedam koje smo citirali u odgovoru na jedno od prethodnih pitanja. Na ovoj mapi se, takođe, vide i opštinske organizacione jedinice, odnosno jedinice Ministarstva unutrašnjih poslova na teritoriji opština.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, celokupna struktura, organizaciona, kako je postavljena, vidi se na toj mapi?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Tako je. Dakle, teritorijalno-horizontalni pregled organizacione strukture Ministarstva unutrašnjih poslova devedesetih godina. A mislim da je i sada nepromenjeno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Hvala, generale. Recite na kojim su zadacima bile angažovane policijske snage i koliko je bilo brojno stanje policije na Kosovu i Metohiji?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Policijske snage na Kosovu i Metohiji, pre svega su bile angažovane na izvršavanju svojih svakodnevnih redovnih policijskih poslova, odnosno poslova zaštite reda i mira i bezbednosti građana, institucija na Kosovu i Metohiji. Naravno, u periodu 1998-1999. godine jedan od ključnih i prioritetno važnih zadataka bio je zadatak suzbijanja terorizma. Pored toga, takođe važan zadatak bio je sprečavanje svih vidova teže kriminala, organizovanog kriminala, krijumčarenja oružja, droge i tako dalje. Dakle, redovni poslovi, poslovi suzbijanja terorizma i poslovi suzbijanja težih oblika kriminala.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, a što se tiče svih tih poslova, da li je to regulisano Zakonom o unutrašnjim poslovima?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Naravno, sve što je policija radila na Kosovu, uradila je u skladu sa Zakonom o unutrašnjim poslovima i, naravno, u skladu sa drugim zakonima koje policija primenjuje u svom radu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E sada, ja sam vas pitao ... Što se tiče ovih Zakona o unutrašnjim poslovima, on se nalazi, gospodine Robinson, u tabulatoru 1. On je dat iz Službenog lista, a ove druge sam propise već citirao. Pitao sam vas, generale, u vezi sa brojnim stanjem na Kosovu i Metohiji. Da li se podaci o brojnom stanju policije na Kosovu i Metohiji nalaze u tabulatoru 13?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Pa, ovo je pregled brojnog stanja policije na Kosovu i Metohiji u jednom trenutku, konkretnije na dan 3. april 1999. godine. U ovom pregledu se vide, kako sam već rekao, lokalne snage, to je prvih pet vertikalnih kolona i vide se snage na ispomoć, odnosno upućene snage, u narednih pet kolona, takođe. A u poslednjoj vertikalnoj koloni desno, to je ukupno brojno stanje policije na Kosovu i Metohiji u tom trenutku.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, to je, znači ... Ovo su podaci koji se odnose na vreme rata.

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Tako je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I kolike su ukupne policijske snage na Kosovu i Metohiji bile u vreme rata?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: U vreme rata, naravno i logično, bilo je brojno stanje policije na Kosovu, bilo je najveće. A ja dobro znam da na Kosovu i Metohiji nikada nije bilo više policije od 16.000. Dakle, to je maksimalni broj koji se uopšte pojavio ikada na Kosovu i Metohiji. I, otprilike, ovaj pregled govori o tom maksimalnom broju policajaca na Kosovu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa, ja sam i želeo da se ovaj pregled uvede kao pregled koji sadrži maksimalni broj i želeo sam da vas pitam je li to neki broj koji je mogao da bude povećan? Znači, ovo je maksimalni broj koji se mogao naći na Kosovu i Metohiji u vreme rata?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Mogao se, teorijski gledano, naći veći, ali ovo je maksimalan broj koji je bio na Kosovu i Metohiji u to vreme.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Naravno, ja ne govorim da li je mogao da bude veći, da li se moglo poslati više, ali ovo je maksimalan broj koji je bio na Kosovu i Metohiji.

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Tako je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hvala, generale.

SUDIJA KVON: Mogu li da čujem vaše objašnjenje u vezi sa interventnim brigadama "AS" i "RS"? Šta to znači?

SVEDOK STEVANOVIĆ: Molim vas da mi pomognete samo gde se vide ta slova. A da, vidim ih. Dakle, to je vertikalna kolona 5 i vertikalna kolona 6. Dakle, "AS" to je skraćenica za "aktivni sastav", dakle redovne policajce iz sastava Ministarstva unutrašnjih poslova. A "RS", to je oznaka za "rezervni sastav" policije koji se u skladu sa Zakonom o unutrašnjim poslovima može angažovati na izvršavanju policijskih poslova.

SUDIJA KVON: I da li biste mogli da objasnite i kolone 3 i 4, a reč je o 124. interventnoj brigadi Posebne jedinice policije.

SVEDOK STEVANOVIĆ: Tako je. Kolona 3 i 4 se odnose na interventnu brigadu Posebnih jedinica policije, a reč je o posebnoj jedinici policije formiranoj sa teritorije Kosova i Metohije. Dakle, posebnih jedinica je bilo više. Ova jedinica, sa ovim brojem, to je lokalna PJP na Kosovu i Metohiji. Dakle, nju popunjavaju isključivo policajci iz onih sedam sekretarijata sa Kosova i Metohije.

SUDIJA KVON: Da li onda mogu da pretpostavim da dok su PJP lokalne snage, JSO i SAJ su snage koje su upućene iz Srbije? To nisu lokalne snage. Dakle, jedinice za specijalne operacije i Specijalna antiteroristička jedinica su jedinice koje su upućene iz Srbije? To je osmi i deveti red na ovom grafikonu. U transkriptu treba da piše "SAJ".

SVEDOK STEVANOVIĆ: Ja, na žalost, u osmoj i devetoj koloni ne vidim te skraćence, ali, naravno, mogu da odgovorim na pitanje.

SUDIJA KVON: Osmi i deveti red, ne kolona. Osmi i deveti red.

SVEDOK STEVANOVIĆ: Izvinjavam se, nisam obratio pažnju na pravi način. Dakle, jasno je da JSO ne može da predstavlja lokalnu policijsku jedinicu. JSO je jedinica Državne bezbednosti i njeno sedište je bilo, ne mogu sasvim da tvrdim, ali van teritorije Kosova i Metohije, sasvim sigurno. A SAJ, to je, naravno, Specijalna antiteroristička jedinica koja je većim delom izvan Kosova i Metohije, ali svoj jedan deo ima i na teritoriji Kosova i Metohije. Pretpostavljam da je u ovu kolonu 9 ušao kompletan sastav te jedinice, nezavisno od toga što jedan njen deo bazira na teritoriji Kosova i Metohije.

SUDIJA KVON: Hvala, generale.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Generale, mi ćemo se malo detaljnije zadržati na ovim Posebnim jedinicama policije, ali pre nego što pređem na to pitanje Posebnih jedinica policije, hteo sam i ovaj drugi aspekt koji je veštak gospodina Najsja Babović izneo kao dokaz militarizacije. Dakle, prvi aspekt je bio broj koji smo videli kakav je i raspored i organizaciju. Još jedan aspekt koji je on uzeo, to je da postojanje činova u policiji je pokazatelj da je policija militarizovana. Molim vas, šta vi kao general policije i pomoćnik ministra možete da kažete o toj konstataciji?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Pa, iz kompletnog mog iskustva, iz onoga što stvarno znam, očigledno da takva konstatacija nije tačna.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Samo da vas pitam, da li vam je poznat, pošto je, ja sam video, gospodin Babović je policijolog, da li vam je poznat on? Vi se bavite policijskom strukom, predajete na Policijskoj akademiji, je li vam poznat on kao stručnjak za policiju?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Pa, meni je to ime, naravno, poznato, ali čoveka nikada nisam sreo i zaista ne znam čime se sve taj čovek bavio. Naravno, to kako je on sebe nazvao profesionalno ili obrazovno zvanje, kod nas u policiji izaziva smeh jer nigde, ni u jednom zakonu u policiji takav obrazovni profil prosto nije utvrđen. Dakle, obrazovni profil ljudi koji završe Policijsku akademiju jeste diplomirani oficir policije. Ja ne znam koju je on školu završio, ali sasvim sam siguran da u to vreme u Republici Srbiji nije postojala nijedna visokoobrazovna institucija za takav obrazovni profil, niti mi je poznato, a skoro sam siguran da on u Srbiji ne postoji.

SUDIJA ROBINSON: Generale, vi predajete na Policijskoj akademiji i vi niste policijolog.

SVEDOK STEVANOVIĆ: Ako bi gospodin Babović bio policijolog, onda bi u Srbiji imali 30.000 policijologa.

SUDIJA ROBINSON: Sada ćemo napraviti pauzu na 20 minuta.

(pauza)

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Generale, da li se postojanje, da li se postojanje činova u policiji može uopšte da uzme kao argument za tvrdnje da je policija u Srbiji bila militarizovana, kao što je to uradio gospodin Babović?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Pa, naravno da je taj zaključak pogrešan. Dakle, ne može.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A recite mi da li, na primer, evo da idemo jug, sever, zapad, da li postoje činovi u policiji u Grčkoj (Greece) ili, na primer, u Mađarskoj (Hungary) ili, na primer, u Francuskoj, da odemo u neku...

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Pa, meni je poznato da postoje činovi upravo u tim državama koje ste pomenuli. Dakle, postoje činovi u Grčkoj, prema mojim saznanjima. Postoje u Francuskoj, postoje u Mađarskoj. To bi trebalo da bude dovoljno kao jedna paralela da takav zaključak nije tačan.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kad ste vi stekli čin generala?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Ja sam čin generala stekao 1996. godine kada sam bio načelnik Uprave policije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Recite, na osnovu čega se stiču činovi u policiji u Srbiji.

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Činovi u policiji se stiču u skladu sa Zakonom o činovima pripadnika Ministarstva unutrašnjih poslova, a osnovni kriterijumi za sticanje čina su stručna sprema, radno iskustvo, vreme provedeno u prethodnom činu i propisanost čina za radno mesto. Dakle, ključni uslovi pokazuju da čin govori o sposobnostima nosioca čina, odnosno o svojstvu nosioca čina u vezi

sa strukom kojom se on bavi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U tabulatoru 3 nalazi se Zakon o činovima, generale. Da li možete da pogledate?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Da, pronašao sam zakon.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pogledajte poslednji stav člana 5. Ovde kaže: "Završetkom osnovnih studija na Policijskoj akademiji, pitomci u skladu sa zakonom stiču početni čin potporučnika."

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Tako je. Taj početni čin se stiče samim činom završetka studija na Policijskoj akademiji.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A član 7, molim vas da komentarišete, jer maločas sam vam postavio pitanje na osnovu čega se stiču činovi. Ovde kaže: "Ovlašćeno službeno lice stiče neposredno viši čin pod sledećim uslovima: 1) da ima ..."

TUŽILAC NAJS: Mislim da mi nemamo prevod za ovo.

SUDIJA ROBINSON: Da, upravo sam i ja to konstatovao. Gospodine Miloševiću, nema prevoda.

TUŽILAC NAJS: Ukoliko svedok čita iz člana 5, mislim da bi bilo dobro, zapravo, da se to stavi na grafoskop da mi vidimo tačno iz kog teksta čita.

SUDIJA ROBINSON: Da. Neka se to stavi na grafoskop.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, da li se vidi u ovom poslednjem stavu člana 5 koji sam citirao, upravo, da piše ... To je, inače ... Ovo je fotokopija Službenog lista u kome se zvanično objavljuju propisi, gospodine Robinson. Dakle, "Završetkom osnovnih studija na Policijskoj akademiji pitomci u skladu sa zakonom stiču početni čin potporučnika." Da li to piše u poslednjoj rečenici?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Tako je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pročitajte član, početak člana 7. Ne morate da čitate ceo član 7 jer sam vam postavio pitanje na osnovu čega se stiču činovi u policiji.

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Pa, član 7 upravo propisuje ono što sam u odgovoru na prethodno pitanje rekao. Dakle: "Ovlašćeno službeno lice stiče neposredno viši čin pod sledećim uslovima: 1) da ima odgovarajuću stručnu spremu, 2) da je čin utvrđen za radno mesto na koje je raspoređeno, odnosno na koje se raspoređuje, 3) ..."

prevodioci: Molim vas da čitate malo sporije.

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Hvala. Dakle, ponoviću tačku 2: "da je čin utvrđen za radno mesto na koje je raspoređeno, odnosno na koje se raspoređuje". Misli se, naravno, na ovlašćeno slubeno lice. Tačka 3: da je u prethodnom činu provelo određeno vreme. Tačka 4: da za poslednje dve godine pre sticanja čina ima pozitivne službene ocene. Naravno, tačka 5 i 6 propisuju odsustvo krivične, disciplinske i druge odgovornosti kao uslov za postavljanje u viši čin.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hvala, generale. A recite kakav je odnos čina i radnog mesta pripadnika policije?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Čin, kako sam već rekao, više govori o stručnim svojstvima i sposobnostima nosioca čina, dakle, o jednoj sveukupnoj stručnoj osposobljenosti, radnom iskustvu i sposobnostima za obavljanje složenih poslova. A radno mesto više govori o pravima, dužnostima i ovlašćenjima ovlašćenog službenog lica, odnosno rukovodioca u okviru Ministarstva unutrašnjih poslova. Dakle, razlika je u tome što se sticanjem čina istovremeno ne stiče nikakvo pravo niti bilo koje ovlašćenje, a raspoređivanjem na radno mesto, prava, dužnosti i ovlašćenja se stiču ili gube. Dakle, čin je svojstvo, a radno mesto govori o opisu poslova, pravima, dužnostima i ovlašćenjima. Da možda slikovito ilustrujem: isto ovlašćenje

ima mlađi vodnik i general-potpukovnik u smislu policijskih ovlašćenja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U smislu ovlašćenja na osnovu zakona kao ovlašćeno službeno lice, jeste to hteli da kažete?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Tako je, tako je, da.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Najs, da li je Tužilaštvo izvodilo dokaze o tome da je policija militarizovana upravo zbog činova?

TUŽILAC NAJS: To je bio deo naše argumentacije. Naravno, ne mora da znači da sve zavisi od izveštaja gospodina Babovića, da je to ključno svedočenje. Ali u jednom trenutku bi trebalo da se konstatuje da postoji neslaganje između dve strane po ovom pitanju.

SUDIJA ROBINSON: Da li je bilo i drugih faktora?

TUŽILAC NAJS: Da, jeste.

SUDIJA ROBINSON: Hvala. Izvolite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pominjala se uloga predsednika republike i ona je regulisana zakonom, a u ovom konkretnom slučaju moja uloga. U vreme kad sam ja bio predsednik republike; dakle, da li je predsednik republike raspoređivao i u činove postavljao pripadnike MUP-a? Odnosno koje i ... A da li je raspoređivao?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Predsednik republike, naravno, nikada nije rasporedio nijednog zaposlenog u Ministarstvu unutrašnjih poslova. A u činove je postavljao samo ovlašćena službeno lica predviđena za čin generala. Dakle, postavljao je samo lica u činove generala.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je to činio samoinicijativno ili na nečiji predlog?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: To je uvek činjeno na predlog

ministra unutrašnjih poslova.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li ima ijedan primer da je predsednik republike, mimo predloga ministra unutrašnjih poslova, nekoga unapredio u neki čin?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Nema. Tačno se zna koliko je ovlašćenih službenih lica steklo čin generala. Ja u ovom trenutku ne mogu da se setim tačan broj, ali tačno znam sve, pojedinačno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, osim broja, osim ovlašćenja, osim činova, dakle, sve to što se uzimalo kao argument o navodnoj militarizaciji policije, postaviću vam sad pitanje u vezi sa naoružanjem policije: da li su naoružanje i oprema koje je posedovalo i koristilo Ministarstvo unutrašnjih poslova bili na bilo kakav način pokazatelj njegove militarizacije?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Moj odgovor je da nisu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A, dobro, da li je naoružanje i oprema policije u Srbiji bila u potpunosti usklađena sa postojećim propisima?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: To je sasvim sigurno. Dakle, kompletno naoružanje i kompletna policijska oprema u Republici Srbiji bila je u potpunosti usklađena sa odgovarajućim propisom koji reguliše tu oblast. Mislim da je reč o pravilniku ili možda uputstvu o naoružanju ovlašćenih službenih lica u Ministarstvu unutrašnjih poslova. Osim toga, mogao bih da dodam da je jedna stvar koje naoružanje poseduje pojedinac kao ovlašćeno službeno lice, a koje naoružanje pripada policijskoj jedinici. I druga važna napomena je da to ne znači da se svako od tih naoružanja koristi u svakoj prilici. Dakle, to što je policija imala određenu vrstu naoružanja ne znači da je svaku od tih vrsta koristila u svakoj prilici. Oružje i oprema policije se koristi primereno bezbednosnim pretnjama i primereno vrstama ugrožavanja bezbednosti svakog pripadnika policije. A, naravno, oružje se koristi kao sredstvo policijske prinude utvrđeno, naravno,

zakonom.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, korišćeno kao sredstvo policijske prinude u skladu sa zakonom?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Tako je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li se, generale, u tabulatoru 8 nalazi Pravilnik o naoružanju ovlašćenih službenih lica i radnika na određenim dužnostima?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Tako je. On se nalazi u tabulatoru 8.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li smatrate da ovde ima nešto bitno što možete da citirate, što bi potkrepilo ovo šta ste rekli: razlika između naoružanja ovlašćenog službenog lica i naoružanja jedinice? Ili možda da vam ja citiram ...

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Pa, mogu, mogu naravno da citiram, zato što mi je to poznat tekst.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Evo, izvolite.

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Dakle, član 1, stav 2 kaže: "Vatreno oružje ovlašćenih službenih lica sastoji se od pištolja, revolvera, automata, pušaka i puškomitraljeza." Stav 3: "Vatreno oružje radnika na određenim dužnostima sastoji se od pištolja, revolvera i pušaka." Dakle, u članu 1, kako sam već rekao, utvrđuje se vrsta oružja za ovlašćeno službeno lice, odnosno za policajca, odnosno za radnika Ministarstva sa policijskim ovlašćenjima. Član 2, stav 2 definiše koje se oružje smatra pripadajućim oružjem jedinica policije. Naravno, u tekstu piše "milicije", ali je taj pojam kasnije promenjen u pojam "policija". Dakle, citiraću: "Vatreno oružje jedinica policije sastoji se od mitraljeza, minobacača, ručnih i raketnih bacača, ručnih bombi, tromblonskih i drugih mina, kao i oružja kojim su opremljena određena vozila policije." Dakle, mogu da potvrdim da ništa van ovoga u policiji Srbije nije postojalo kao naoružanje policije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li ste, generale ...

SUDIJA BONOMI: Pre nego što nastavite ... Vidim da pre tog pasusa i posle tog pasusa se spominje ono što se ovde zove "hemijskim sredstvima".

SVEDOK STEVANOVIĆ: Tako je, gospodine sudija.

SUDIJA BONOMI: Dakle, je li vaš odgovor bio potpun?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Prosto sam prevideo da treba da nastavim da čitam. Dakle, u stavu 3 člana 2, tekst glasi ovako: "Hemijsko oružje jedinica policije sastoji se od hemijskih pištolja, pušaka i adaptera za izbacivanje hemijskih i drugih projektila i od hemijskih ručnih bombi, raspršivača i naprava sa suzavcem." Naravno, sledeći stav precizira naoružanje jedinica policije za specijalna dejstva i Posebnih jedinica policije tako što se to oružje može sastojati i od pojedinih vrsta posebnog hladnog i oružja sa tetivom.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Da li mogu da nastavim, gospodine Bonomi (Bonomy)?

SUDIJA BONOMI: Samo trenutak, molim vas. Hteo bih da postavim još jedno pitanje. Ovo šta ste govorili do sada, da li to znači da je svaki običan policajac bio ovlašćen da ima naoružanje koje ste do sada naveli? Dakle, prve dve kategorije koje stoje u drugom i trećem stavu?

SVEDOK STEVANOVIĆ: Možda nisam bio dovoljno jasan. Dakle, član 1, stav 2 koji sam citirao prethodno odnosi se na svakog policajca pojedinačno. A član 2 u celosti se odnosi na policijske jedinice. Dakle, ono što je u članu 1 ima svaki policajac pojedinačno. Naravno, ne znači da to uvek sve zajedno nosi na službu. A član 2 govori o policijskim jedinicama, dakle, policijska stanica, policijska četa, policijski bataljon i tako dalje.

SUDIJA BONOMI: Da, to mi je jasno i mislim da je vaš odgovor to dovoljno objasnio. Ali da bi bilo sasvim jasno, ovde gde stoji "ovlašćeno službeno lice i radnici", da li to znači "policajci"? Da li to podrazumeva svakog običnog policajca ili to znači da oni moraju da imaju neko posebno ovlašćenje da bi bili naoružani tom vrstom oružja?

SVEDOK STEVANOVIĆ: Svaki policajac ima uvek ili pištolj ili revolver, kako mi kažemo "kratko oružje", a svaki policajac, takođe, za slučaj vanrednih zadataka može imati jedno od ovih nabrojanih, takozvanih, "dugih oružja". Dakle, da budem još precizniji: u stavu 2, člana 1., iz tog stava, dakle, proizilazi da policajac kao pojedinac može imati ili pištolj ili revolver. I zatim može imati ili automat ili pušku ili puškomitraljez. Svakako da ovo dugo oružje prevashodno može biti korišćeno u vanrednim zadacima, kao što su antiteroristički zadaci, a ne u obavljanju redovne delatnosti.

SUDIJA BONOMI: Hvala lepo, generale. To je bilo veoma korisno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Generale, da li ste, kad ima ovaj pravilnik, dakle, sadrži sve što se tiče naoružanja policije, da li ste, generale, imali upoređenja čime su naoružane druge policije u svetu, u Evropi (Europe), pre svega? Da li je bilo šta što je bilo u naoružanju policajaca u Srbiji što ne postoji u naoružanju policajaca u drugim evropskim zemljama?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Naravno da smo o tome vodili računa i sasvim je sigurno da ne postoje bitne razlike. Razlike mogu samo da postoje u tipu naoružanja, ali u samoj vrsti naoružanja ne postoje. I, naravno, takođe smo vodili računa o uslovima u kojima se koja vrsta od naoružanja koristi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, generale. E sada, molim vas ...

SUDIJA BONOMI: Da li je to možda tačno, zato što mi znamo da postoje i zemlje gde policajci uopšte, rutinski, ne nose oružje, tako da je to, naravno, situacija koja je potpuno drugačija od situacije koju vi opisujete ili predviđate za Srbiju. Prema tome, možda bi bilo bolje da vi tačno kažete sa kojim zemljama ste se upoređivali.

SVEDOK STEVANOVIĆ: U pravu ste, gospodine sudija. Dakle, neke zemlje, naravno, čak i u redovnoj delatnosti ne nose oružja, ali prema našim saznanjima to su, zaista, izuzeci. Dakle, mi smo imali priliku da analiziramo zemlje iz okruženja i, na primer, francusku policiju. Svakako da jedinice kao što su žandarmerijske, karabinjerske i druge jedinice u zemljama zapadne Evrope, su slično opremljene, odnosno opremljene sličnim naoružanjem. Naravno da se to naoružanje ne može javno videti u redovnim mirnodopskim uslovima, jer se ono koristi samo u situacijama koje zahtevaju korišćenje takvog oružja.

SUDIJA BONOMI: Hvala.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, policajac koji obavlja redovne dužnosti na ulici, šta on ima od naoružanja?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: U Republici Srbiji tačno se zna šta od naoružanja ima svaki policajac koji obavlja redovnu policijsku delatnost, na primer, danas u Beogradu. To je službeni domaći pištolj, prozvodnje fabrike "Crvena zastava" iz Kragujevca. I ništa više od svega ovoga šta sam ja pročitao. Naravno, ako bi došlo do demonstracija, nasilnih ili drugih i svakako da bi jedinica rešavala takav zadatak i svakako da bi takva jedinica imala nešto još od ovog oružja, u najmanju ruku nekoliko hemijskih sredstava.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, šta ima jedinica koja, na primer, obezbeđuje fudbalsku utakmicu, neku značajnu fudbalsku utakmicu? Da li ima neka posebna sredstva?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Eto, možemo da uzmemo primer fudbalske utakmice koje su česte u Beogradu. Policija od svih

ovih sredstava koristi, takođe, službeni pištolj, samo ovo jedno sredstvo, a u maloj količini, u nekakvoj rezervi, ima nekakva hemijska sredstva i, naravno, ima drugačiju opremu za takve zadatke, kao što je na primer specijalna uniforma, zaštitna sredstva i tako dalje. Ali za samu utakmicu ništa više od oružja, sem službenog pištolja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Generale, pored činova o kojima ste govorili, organizaciji, sad smo videli i ovo o oružju, oprema i obuka Posebnih jedinica policije navođeni su kao argument o militarizaciji, dakle, ne samo čak ni tih posebnih jedinica, nego čitave policije. Da li su takvi argumenti opravdani i da li možete da uporedite stanje iz tog vremena i sada, u Srbiji?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Pa, naravno da ni takve primedbe koje baziraju na tome kakva je obuka i kakva je organizacija Posebnih jedinica policije, nisu argument militarizacije policije. Ja sam siguran da je organizacija, oprema, naoružanje i obuka Posebnih jedinica policije u to vreme bila potpuno primerena bezbednosnim pretnjama i izazovima sa kojima se Republika Srbija u to vreme suočavala. Takođe sam siguran da većina evropskih zemalja ima slične jedinice za takve namene. Dodatni deo pitanja odnosio se na poređenje tadašnjih posebnih jedinica i sadašnjih jedinica za iste zadatke u Srbiji i ja, takođe, mogu da potvrdim da je sadašnja Žandarmerija u Republici Srbiji koja je, praktično, napravljena kao zamena za prethodne Posebne jedinice policije u tom smislu samo dodatno bolje i kvalitetnije opremljena i naoružanjem i zaštitnom opremom i načinom obuke i načinom upotrebe i tako dalje. I mi smo u to vreme želeli da imamo jedinice kakva je sada, na primer, Žandarmerija u Srbiji. Ali, na žalost, za to i za takvu ideju Vlada Republike Srbije nikada nije mogla da obezbedi dovoljno novca, jer profesionalne jedinice za ove zadatke zahtevaju mnogo veće izdatke iz budžeta republike, nego posebne jedinice koje su u tom smislu bile nekakav kompromis i primerena organizacija tadašnjoj situaciji u Republici Srbiji, u smislu mogućnosti republike i u smislu bezbednosnih problema sa kojima se republika u tom momentu suočavala.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, ako bi se uzeli ovi kriteri-

jumi da se vidi koji je stepen militarizacije, kakvo bi bilo poređenje Posebnih jedinica policije od onog vremena i sadašnje Žandarmerije?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Pa, nesporno je da sadašnja Žandarmerija mnogo više liči na vojnu jedinicu nego što su tada bile Posebne jedinice policije. Ali to, naravno, ne znači da ja imam negativan stav o Žandarmeriji.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, ja vas ne pitam kakav stav, nego vas pitam sa stanovišta činjenica, organizacije, naoružanja, obuke, dakle u tom pogledu sam vas pitao za poređenje.

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Tadašnje posebne jedinice su popunjavane od redovnih policajaca i to samo onda kada je to potrebno. A sadašnja Žandarmerija je profesionalna jedinica i moglo bi se uslovno reći, više liči na stajaću vojsku u odnosu na tadašnje Posebne jedinice policije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, očigledno da ...

SUDIJA ROBINSON: Generale, da se vratimo na dodeljivanje činova. Da li je bilo civila koji su radili u policiji i koji su, takođe, dobili činove? Civilni poput daktilografa prevodilaca ...

SVEDOK STEVANOVIĆ: Naravno da nije. Nije mi ... Siguran sam da nije.

SUDIJA ROBINSON: Hvala.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, a, generale, s obzirom na ovo pitanje koje vam je sada postavljeno, ako ima čin neko lice koje obavlja neki od ovih tehničkih poslova kao što je sad pomenuto, neki administrativni poslovi, koji su to, otprilike, činovi?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Pre svega, činove, kako sam već rekao, u policiji Srbije mogli su da steknu samo ovlašćena službena lica, dakle policajci, dakle lica sa policijskim ovlašćenjima. Nijedan

administrativni radnik nema policijska ovlašćenja. On je u istom statusu kao i svaki administrativni radnik u bilo kom organu uprave, državne ili lokalne samouprave. I nije mogao steći nikako nikakav čin, a ne samo čin generala. Naravno, izuzetak je mogao da se desi da je neko kao administrativac vremenom postao policajac. Ali je tada mogao steći samo čin koji je odgovarao njegovoj stručnoj spremi i koji je odgovarao radnom iskustvu i vremenu provedenom na odgovarajućem radnom mestu. Ali nijedan takav slučaj meni nije poznat.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, u zakonu se i vidi da se činovi odnose na ovlašćena službena lica.

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Tako je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, ne odnose na vozače, kuvare, mehaničare ...

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Administrativni radnici ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Adminstrativno osoblje i tako dalje.

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: ... imali klasična zvanja kakva su imali i administrativni radnici u drugim ministarstvima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Generale, samo sada, pošto smo sasvim logično došli do toga, želeo bih da vam postavim nekoliko pitanja u vezi sa ovim Posebnim jedinicama policije. One se, inače, pominju vrlo često ovde u vezi sa događajima na Kosovu. Generale, vi ste u jednom periodu, koliko ja znam, do 1996. godine bili komandant Posebnih jedinica policije.

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Tako je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Molim vas objasnite o kakvim se jedinicama radi.

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Već smo ušli u tu temu, ali,

naravno, mogao bih da preciziram sledeće. Dakle, Posebne jedinice policije su policijske jedinice, kako mi to kažemo, "posebne namene". Dakle, jedinice namenjene za izvršavanje posebnih zadataka različite vrste složenosti. Dakle, te jedinice najčešće izvršavaju zadatke kada oni prevazilaze mogućnosti lokalne policije, a ti zadaci su, može se reći, širokog raspona složenosti: od najobičnije fudbalske utakmice na kojoj red ne može da održi lokalna policijska jedinica, preko javnih skupova različite vrste, koji, takođe, u bezbednosnom smislu prevazilaze mogućnosti lokalne policije, do lišavanja slobode kriminalnih grupa, pojedinaca, pa sve do antiterorističkih zadataka. Ono što je, takođe, značajno, a delimično smo se već dotakli tih pitanja, to su jedinice povremenog sastava, dakle *ad hoc* jedinice, jedinice koje se formiraju samo onda kada treba, kada postoji potreba za njihovim angažovanjem i ostaju u formiranoj formaciji dok postoje zadaci zbog kojih su formirane.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, generale. Kad prestane zadatak zbog kojih je formirana Posebna jedinica policije, šta se dešava s tim sastavom iz koga je formirana?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Taj sastav se, dakle, vraća svojim redovnim poslovima u okviru svojih redovnih policijskih stanica. A, naravno, reč je o policajcima iz svih redovnih jedinica, dakle i o policajcima pozornicima i o policajcima iz patrolne delatnosti, saobraćajnim policajcima, pograničnim policajcima i tako dalje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, policajci koji su na redovnim dužnostima za potrebe kada to nalažu bezbednosni razlozi, se organizuju u Posebne jedinice policije za obavljanje određenog zadatka.

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Tako je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Van tog zadatka, praktično, ne postoje, već se vraćaju na svoja radna mesta.

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Tako je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pozornika, saobraćajca,

pograničnog policajca ili bilo kog drugog.

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Tako je. S tim što su one unapred postavljene organizaciono tako da se njihova organizaciona struktura unapred zna i da se unapred zna njihov sastav. A koji će sastav, u kom broju i u kojoj strukturi biti angažovan, zavisi od konkretnog zadatka. Dakle, nikada se ne angažuju sve jedinice iz sastava posebnih jedinica, već samo oni delovi koji su dovoljni za izvršenje konkretnog zadatka.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, kada je prvi put, po onome što vi znate, bilo organizovanje tih Posebnih jedinica policije? Da li je bilo takvih vrsta jedinica u nekadašnjoj Jugoslaviji?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: To mi je, naravno, dobro poznato. Dakle, te jedinice, moguće pod nešto drugačijim nazivima, postojale su u svim republikama bivše Jugoslavije. A konkretan povod za obrazovanje takvih jedinica u republikama bivše Jugoslavije, bio je u tadašnjoj Jugoslaviji poznati upad terorističke grupe na planinu Raduša u Bosni i Hercegovini 1972. godine. U sukobu bezbednosnih snaga sa tom terorističkom grupom 1972. godine stradalo je dosta policajaca i vojnika i, naravno, to je bio događaj koji je zabrinuo sve republike tadašnje Jugoslavije i kao rezultat te zabrinutosti i razmišljanja o načinima suprotstavljanja takvoj delatnosti, nastale su jedinice poput Posebnih jedinica policije u Srbiji. I od tada, praktično, one postoje bez prestanka u Srbiji do 2000. godine, odnosno do nastanka Žandarmerije, s tim što i sada postoji zakonski osnov da se one obrazuju i u Srbiji, ako, naravno, za tim bude imalo potrebe.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ko po propisima, generale, ima ovlašćenje da obrazuje i angažuje Posebene jedinice policije?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Posebne jedinice policije isključivo obrazuje ministar unutrašnjih poslova ili, eventualno, načelnik Resora javne bezbednosti, po ovlašćenju ministra. Isti način, odnosno isti pravni osnov jeste i za angažovanje. Dakle, Posebne jedinice policije koje su obrazovane aktom ministra, mogu

biti angažovane takođe samo aktivirajućom naredbom ministra ili, eventualno, kako sam rekao, načelnika Resora javne bezbednosti po ovlašćenju ministra.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, generale. Pogledajte u tabulatoru 5 ovaj Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji ministarstva. Ovde ću samo citirati jedan stav člana 6 ...

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Izvinjavam se, samo koji beše član?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To je tabulator 5, Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji, a član 6 je u pitanju.

SUDIJA ROBINSON: To nije prevedeno. Rekli ste da ćete da citirate član 6. Molim da se to stavi na grafoskop.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Član 6: "Pored organizacionih jedinica utvrđenih ovim Pravilnikom, za obavljanje poslova iz člana 2 ovog Pravilnika, ministar unutrašnjih poslova ...

prevodioci: Molimo vas da čitate sporije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, "Pored organizacionih jedinica" koje su gore navedene, a citirao sam vam onda one Sekretarijate sve i videli smo mapu gde je šta, kaže: "Ministar unutrašnjih poslova obrazuje posebne i specijalne jedinice policije, operativne grupe i druge posebne jedinice." Dakle, isključivo ima pravo da ih organizuje i angažuje ministar. Je li to ono šta ste vi tvrdili? Ili načelnik Resora javne bezbednosti po ovlašćenju ministra.

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Da, tako je. Ovde, iz ovog teksta proizilazi da samo može ministar i on je tako i postupao. Ali postoji jedno načelno ovlašćenje ministra o prenošenju nekih ovlašćenja na načelnika resora, što se ovde, naravno, iz ovog teksta ne vidi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste objašnjavali kako se formi-

raju i kako se posle vraćaju na svoja radna mesta. A da li kod Posebnih jedinica policije postoji i u kojoj meri, neka stalnost u pogledu sastava i angažovanja?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Pa, delimično sam i na to odgovorio. Dakle, nikada ne postoji stalnost u pogledu brojnog stanja i organizacije angažovanih delova. Te jedinice se, najčešće, angažuju po manjim celinama primereno zadatku i, naravno, na zadatku ostaju samo onoliko koliko to zahteva konkretan zadatak. Dakle, češće se angažuju kratko i češće se angažuju u manjim sastavima, nego što se angažuju u celini.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U drugom stavu ovog člana 6 koji smo, koji imamo na grafoskopu, stoji: "Aktom o obrazovanju posebne jedinice iz stava 1 ovog člana određuju se zadaci jedinice".

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Tako je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: "Rokovi", dakle vreme se određuje, "dužnosti, ovlašćenja i prava pripadnika i drugi uslovi rada posebnih jedinica i način popune. Jedinica se formira od radnika Ministarstva, pripadnika rezervnog sastava, a po potrebi i polaznika škola unutrašnjih poslova starijih od 18 godina." Dakle, to je sve kako se reguliše sastav.

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Tako je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je van toga moguće formirati bilo kakvu jedinicu i van odluke ministra?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Ne, ovo je pravni osnov za formiranje tih jedinica kojim se utvrđuju i ovi elementi u vezi sa formiranjem. Dakle, rokovi, zadaci, način popune i tako dalje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E sad mi recite, molim vas, generale, ko su i kako su agažovani pripadnici rezervnog sastava policije na Kosovu i Metohiji?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Pripadnici rezervnog sastava

policije i njihov status i način angažovanja utvrđeni su Zakonom o unutrašnjim poslovima. Ne mogu da se setim, naravno, koji je član u pitanju. A kada je reč o angažovanju tog sastava na Kosovu i Metohiji tokom 1998. godine, mislim na tu godinu, pretpostavljam, mislite i 1999. godine, a, naravno i inače, angažovan je samo rezervni sastav iz lokalnih sekretarijata. Dakle, angažovanje rezervnog sastava izvan Kosova i njihovo upućivanje na Kosovo bilo je vrlo sporadično i možda na nivou izuzetaka. A taj rezervni sastav na Kosovu i Metohiji uglavnom je angažovan na zadacima privremenih policijskih odeljenja i na ispomoći policijskim jedinicama u obavljanju redovnih poslova. Pošto je većina ili određen broj policajaca tih jedinica bio angažovan u Posebnoj jedinici policije. Pa je rezervni sastav, praktično, angažovan kao zamena za aktivni sastav koji se angažovao na posebnim zadacima na suzbijanju terorizma.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro ...

SUDIJA ROBINSON: Generale, iako su njihove funkcije bile vrlo konkretne, da li su posebne jedinice imale ovlašćenja koja su bila drugačija od ovlašćenja običnih policajaca?

SVEDOK STEVANOVIĆ: Zakon o unutrašnjim poslovima i, naravno, drugi zakoni definišu ista ovlašćenja za sve policajce, odnosno za sva ovlašćenja službena lica, nezavisno od toga u kojim se jedinicama oni nalaze. Dakle, govorim o policijskim ovlašćenjima, dakle, pravo da se legitimise, da se privede, da se liši slobode i sličnim policijskim pravima. Kada je reč o zadacima, tu, naravno, postoje razlike, jer redovni policajci u principu izvršavaju standardne, uobičajene policijske zadatke na zaštiti reda, patroliranje, pozornička i slična delatnost, dok posebne jedinice izvršavaju, u principu, složenije zadatke, ali pri tom primenjuju ista ovlašćenja i iste propise kod primene tih ovlašćenja. Dakle, ne postoje posebna ovlašćenja za posebne jedinice. Postoje ovlašćenja za ovlašćena službena lica nezavisno od toga u kojoj jedinici se ona nalaze.

SUDIJA ROBINSON: Hvala vam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste maločas pomenuli da je regulisano Zakonom o unutrašnjim poslovima ...

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Da li mogu da vratim u tabulator stranu ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja govorim sad o Zakonu o unutrašnjim poslovima, a to je tabulator 1.

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Samo momenat. Pronašao sam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Maločas ste govorili odgovarajući na moje pitanje ko su i kako su angažovani pripadnici rezervnog sastava policije na Kosovu i Metohiji i rekli ste da je to regulisano Zakonom o unutrašnjim poslovima. Ovde imate u Zakonu o unutrašnjim poslovima od člana 27, piše "Rezervni sastav", dakle, on počinje članom 27, 28, 29 i 30. Jesu li to članovi Zakona o unutrašnjim poslovima koji regulišu rezervni sastav?

SUDIJA ROBINSON: To nije prevedeno. Molim da se stavi na grafoskop. Prevedeno je?

SVEDOK STEVANOVIĆ: Ako mogu da odgovorim?

SUDIJA ROBINSON: Da, izvolite.

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Dakle, ja sam odgovorio na kojim zadacima je angažovan rezervni sastav, ali nisam odgovorio na deo pitanja koji se odnosio na to na koji način je angažovan. Dakle, rezervni sastav se može angažovati samo naredbom ministra o angažovanju rezervnog sastava. Tu je ovlašćenje slično onom ovlašćenju ministra da angažuje Posebne jedinice policije. A tačno je, dakle, član 27, 28 i 29 odnosi se na rezervni sastav Ministarstva unutrašnjih poslova.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Generale, pretpostavljam da nam

ne treba sad trenutno više Zakon o unutrašnjim poslovima, da nema potrebe da komentarišete ništa više osim toga što to konstatuje šta ste rekli, je li tako?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Jeste.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E sad, molim vas, vi ste objašnjavali kod Posebnih jedinica policije i ko može narediti i kako se angažuju i tako dalje, molim vas recite sad preciznije, pod čijom komandom, znači kad postoji neka situacija gde je angažovana Posebna jedinica policije, pod čijom komandom se nalaze angažovani ti delovi Posebnih jedinica policije? Imam u vidu da ste rekli: angažuju se određeni delovi zavisno od neke potrebe. Pod čijom komandom su, onda, ti delovi?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Dakle, polazeći od činjenice da se uvek angažuje ona struktura i onaj broj pripadnika Posebnih jedinica policije koji je potreban na nekom delu teritorije republike i u vezi sa nekim konkretnim problemom, onda se na takav zadatak upućuje takva formacija i takav broj ljudi koji je primeren zadatku. Naravno, svaki zadatak i svaki problem dešava se na nekoj teritoriji. Na tom delu teritorije uvek je mesno nadležna organizaciona jedinica koja je, inače, obrazovana za tu teritoriju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Čekajte, samo da budemo jasniji, ako, na primer, ide posebna jedinica policije, evo da uzmemo Kosovo, da uzmemo Prištinu ili Uroševac ili nije bitno, da li to znači da je ta Posebna jedinica policije koja je došla za rešavanje nekog zadatka, pod komandom načelnika Sekretarijata unutrašnjih poslova koji je mesno nadležan, znači bilo Priština, Uroševac ili opština, odnosno Sekretarijat gde je došla ta jedinica?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Tako je. Možda nisam dobro razumeo prethodno pitanje. Dakle, ako, primera radi, četa Posebnih jedinica policije iz Kraljeva dolazi u Beograd da pomogne beogradskom SUP-u u obezbeđenju fudbalske utakmice, to je najčešći slučaj, naravno da tom jedinicom rukovodi njen komandir koji dolazi sa njom, ali se on stavlja pod komandu štaba koji je u Beogradu

određen da rukovodi kompletnim obezbeđenjem te utakmice. Dakle, Posebne jedinica policije se pretpočinjavaju mesno nadležnom rukovodiocu odgovornom za konkretan zadatak.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E sada da, kada govorimo o Posebnim jedinicama policije na Kosovu i Metohiji, tamo su Posebne jedinice policije angažovane određeno vreme. Vi ste maločas objašnjavali, angažuje se Posebna jedinica policije na određen rok. Koliko je bila dužina vremena na koje su angažovane Posebne jedinice policije na Kosovu i Metohiji, po pravilu?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Da, to mi je poznato. Najčešće delovi Posebnih jedinica policije koji su upućivani na Kosovo i Metohiju, angažovani su, orijentaciono, oko 40 dana. Nakon tog perioda menjale bi ih druge jedinice, takođe iz sastava Posebnih jedinica policije. Za svaku tu smenu posebno je određivan sastav jedinica, njihova struktura i njihovi rukovodioci.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A recite, generale, koliko je bio broj sastav Posebnih jedinica policije u Srbiji u vreme o kome mi sad ovde razgovaramo, znači 1998. i 1999. godina? I kakva je bila njihova formacijska struktura?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Ukupan brojni sastav svih Posebnih jedinica policije, ovde podsećam da je reč o množini, dakle, reč je o Posebnim jedinicama policije, dakle ima ih više i ukupno brojno stanje svih tih jedinica bilo je negde oko 15.000. Naravno, u taj broj ulazi oko 5.000 pripadnika rezervnog sastava, tako da je ukupno oko 10.000 pripadnika aktivnog sastava policije. I svih tih 15.000 pripadnika aktivnog i rezervnog sastava policije bilo je strukturirano u sedam odreda, kako smo mi to nazivali, "A" sastava, šest odreda "B" sastava i, mislim, takođe, sedam odreda "R" sastava.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: "R" je rezervni...

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: "R" je, naravno, rezervni sastav. Odredi su ... Svaki od tih odreda u svojoj unutrašnjoj organizacionoj strukturi imao je čete, a svaka četa je imala vodove, a svaki

vod je imao odeljenja. Dakle, organizaciona struktura prilično je ličila vojnoj organizacionoj strukturi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Recite koliko su dana prosečno angažovani ljudi u Posebnim jedinicama policije na Kosovu i Metohiji u tim godinama 1998. i 1999?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Mislite koliko ukupno su angažovani ili koliko dana je trajalo?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ne. Vi ste objasnili, na primer, evo da uzmemo jedan pozornik iz nekog grada u centralnoj Srbiji je u sastavu neke Posebne jedinice policije koja je poslata na Kosovo određeno vreme. Koliko ta jedinica boravi tamo, koliko dana taj čovek, znači, odlazi od svoje kuće iz grada gde radi i nalazi se u sastavu te Posebne jedinice policije? Koliko je to prosečno trajalo u 1998. i 1999. godini na Kosovu i Metohiji?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Dakle, već sam rekao, tako formirane jedinice odlazile su na Kosovo i tamo boravile prosečno u trajanju od po 40 dana. Nakon toga bi se vraćale u svoje matične jedinice i tamo nastavljali da obavljaju svakodnevne redovne poslove. A nakon izvesnog vremena, zavisno od potreba, ponovo su upućivani, takođe na 40 dana. Ja bih sada mogao teško da kažem koliko je to godišnje ukupno trajalo angažovanje jednog čoveka i u koliko smena.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, ali obično su oni išli na 40 dana.

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Na 40 dana. Nakon toga su se vraćali u svoje jedinice.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A koja je bila mera angažovanja Posebnih jedinica policije na Kosovu i Metohiji u 1998. i 1999. godini? Dakle, koliko ukupno pripadnika posebnih jedinica je bilo na Kosovu i Metohiji najviše, u nekom trenutku?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Pa, od polovine 1998. pa do

polovine 1999. godine, taj broj je nešto povećan, ali, koliko ja znam, prosečno je na Kosovu bilo 3.000 do 4.000 pripadnika Posebnih jedinica policije. Moguće da je nekada bilo ispod toga, a maksimalno je bilo 7.000 do 8.000. Dakle, otprilike 100 posto više nego što je bilo lokalnih policijskih snaga. A to je, naravno, bilo u vreme rata.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Mi se nećemo vraćati na tabulator 13 jer smo prešli preko te tabele i tu je ukupno brojno stanje koje se može videti i ono je sadržano u toj tabeli.

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Tako je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, generale. E sada, o ovim Posebnim jedinicama policije se moglo čuti da su to neke specijalne jedinice, formirane specijalno radi angažovanja na Kosovu i Metohiji i da se radi o nekakvim, bilo je reči da se radi o nekakvim kaznenim jedinicama koje su se jale smrt. Šta možete da kažete o tome, molim vas?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Pa, naravno i iz onoga šta sam već rekao i iz ovoga šta ću dodati, da su takve konstatacije apsolutno besmislene i netačne. Dakle, pre svega, Posebne jedinice policije nikako ne mogu spadati u kategoriju specijalnih jedinica zato što, već smo rekli, njihov sastav je praktično sastav iz redovnih policijskih struktura. I taj sastav takav se angažuje, takođe, privremeno. A osim toga, zadaci tih jedinica uobičajeno nisu specijalni. Svaka policija obezbeđuje javni skup, svaka policija hapsi ili lišava slobode izvršioce krivičnih dela, a tako je i sa ovim jedinicama. Te jedinice nisu imale specijalnu obuku. Naravno, imale su obuku za ove zadatke o kojima sam pričao. I što je najvažnije, te jedinice nikako nisu formirane da bi bile upućene na Kosovo i da bi se tamo borile protiv terorizma. One, već sam rekao, imaju tradiciju od 1972. godine, a možda i pre toga? Ja sa sigurnošću tvrdim da imaju od 1972. godine. A to što su boravile na Kosovu, to niko nije želeo da one odu tamo i da izvršavaju zadatke sa kojima su bile suočene. Sticajem okolnosti, neposredno pre događaja na Kosovu i u toku samih događaja, te jedinice su morale da se dodatno obučavaju da bi mogle uopšte da se u takvoj

situaciji snađu i da zadatke izvršavaju na pravilan i na zakonit način i da u svemu tome prežive.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Generale, mi imamo ovde u tabulatoru 16, ja mislim da je to ... S tim što pre, da samo pre toga da razjasnim, dakle, iz ovoga šta ste rekli proizilazi: Posebne jedinice policije ne spadaju u kategoriju specijalnih jedinica?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Apsolutno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I posebne jedinice policije nisu obrazovane radi bezbednosnih događaja na Kosovu?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Apsolutno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je to ono šta ste vrlo jasno i kategorično rekli?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: To je suština mog odgovora, mog prethodnog odgovora.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Molim vas da pogledamo nekoliko tabulatora.

prevodioci: Molimo govornike da sporije pričaju radi prevoda.

SUDIJA ROBINSON: Jeste li to čuli? Prevodioci vas moli da usporite, gospodine Miloševiću i da pravite pauzu između pitanja i odgovora. To se odnosi i na svedoka.

SVEDOK STEVANOVIĆ: Hvala, ja nisam čuo prevodioce.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Nisam ni ja, ali ja to znam, za razliku od svedoka koji to ne zna. Međutim, zaboravimo se. Generale, pogledajte tabulator 16.

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Imam ga.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ja se nadam da je taj dokument preveden?

SUDIJA ROBINSON: Da, ovo jeste prevedeno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, jedan od primera, uzimamo ga, stavili smo ovde, to je Rešenje o obrazovnju Posebnih jedinica milicije, to je ... Gore se kaže da je "Na osnovu člana 6 Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji Ministarstva unutrašnjih poslova", mi smo upravo citirali taj član 6 kad smo gledali Pravilnik o organizaciji. I na njega se i poziva ministar koji je doneo rešenje o obazovanju Posebnih jedinica milicije. I sada se ovde kaže kako se obrazuju i kako funkcionišu. Dakle, tačka 1 je, generale: "Obrazuju se Posebne jedinice milicije Ministarstva unutrašnjih poslova, u daljem tekstu PJM, ukupne jačine 15 odreda milicije od kojih pet sa sedištem u Beogradu i po dva sa sedištem u Novom Sadu, Prištini, Užicu, Kragujevcu i Nišu."

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Tako je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ovo su najveći gradovi u Srbiji i tu je i najveći broj policije. Je li to razlog, otprilike, takvog rasporeda ovih jedinica?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Da, to je razlog. A, osim toga i geografski raspored gradova je delimično uticao na izbor sedišta odreda.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Onda se dalje kaže da su "Posebne jedinice milicije iz stava 1 ove tačke u Sekretarijatima unutrašnjih poslova, jačine su od dva voda do odreda milicije, prema organizacijsko-formacijskoj šemi koja se daje u prilogu."

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Tako je. Dakle, organizaciona struktura se bliže određuje prilogom, ali ja mislim da taj prilog konkretno nemamo. Ja sam ga objasnio kada sam govorio o broju odreda i tako.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da, pa vi ste rekli sedam odreda

“A” sastava, šest odreda “B” sastava i sedam odreda rezervnog sastava. A videli smo u ovom tabulatoru 13 sve specifičnosti. Šta ovde, u ovom rešenju, je podudarno objašnjenima koje ste dali u vezi sa organizovanjem i formiranjem Posebnih jedinica policije?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Mogu da odgovorim da ovo rešenje praktično potvrđuje sve moje prethodne navode i odgovore na dosada postavljena pitanja. Dakle, pre svega se vidi da ovo rešenje je doneo ministar unutrašnjih poslova, gospodin Zoran Sokolović, sada pokojni. I, naravno, vidi se da je ovim rešenjem regulisano sve ono šta je predviđeno da se jednim rešenjem utvrdi, a već smo to pročitali u članu 6 Pravilnika o organizaciji Ministarstva. I to je ono šta je najvažnije za ovo rešenje. Naravno, ovo rešenje je ostalo na snazi sve do formiranja Žandarmerije i praktično samo je promenjen naziv milicije, “milicija” u naziv “policija”.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Skrećem vam pažnju na ovu tačku 6 u kojoj se kaže: “Radnici ministarstva, pripadnici Posebnih jedinica milicije ostaju raspoređeni i obavljaju poslove svog radnog mesta za vreme kada nisu angažovani u sastavu Posebnih jedinica milicije i ostvaruju prava iz radnog odnosa u skladu sa rešenjem o raspoređivanju.”

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Tako je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, oni su redovni policajci na različitim radnim mestima koji ostaju na tim mestima, a u drugom stavu ovog člana 6, piše: “Za angažovanje u sastavu PjM, radnici Pj imaju pravo na naknadu u skladu sa zakonom i opštim aktom ministarstva.” Znači, onda imaju dodatak ili dnevnicu, je li tako?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Tako je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je, dakle, ovo rešenje u svemu doneto u skladu sa zakonom, odnosno pravilnikom koji smo citirali?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Jeste.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li ima ovde neki poseban

detalj koji smatrate u vezi sa ovim Posebnim jedinicama milicije da treba razjasniti posebno?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Pa, u vezi sa ovim, mislim da ne treba. Možda u narednim tabulatorima možemo nešto preciznije. Dakle, ovde je, praktično, reč o dokumentu koji je potvrdio, kako sam već rekao, sve prethodne odgovore vezane za posebne, za obrazovanje Posebnih jedinica policije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. E sada imamo ... Pogledajte tabulator 17. Tabulator 17, ovo je prvo rešenje napravio ministar, a onda ovaj tabulator 17 je rešenje o obrazovanju PJM koje se dostavlja, pretpostavljam u prilogu, i potpisuje se zamenik ministra i načelnik Resora javne bezbednosti Radovan Stojičić. To je, takođe, 1993. godine. Ovo je konkretno upućeno, odnosno vidi se, upućeno je svim Sekretarijatima od 1 do 32.

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A ovaj konkretan primerak koji imamo, upućen je Prištini.

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Da, upućen je i štabu PJM, tada se zvao štab PJM u Prištini.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Molim vas, objasnite, znači 1993. godine tamo nije bilo nikakvih posebnih bezbednosnih problema ili jeste bilo?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Pa, tada je, takođe, u Prištini funkcionisao štab Ministarstva unutrašnjih poslova za Kosovo i Metohiju. Ako nisam to već rekao, dakle, mogu sada da kažem da je od 1990. godine u Prištini funkcionisao Štab Ministarstva sve zaključno sa 1999. godinom. Samo se menjao njegov personalni sastav, praktično. I, delimično, zadaci. U mirnijim vremenima dominirali su zadaci iz organizovanog i opšteg kriminala, a kasnije, naravno, zadaci vezani za suzbijanje terorizma i takvih oblika delovanja. Ali ovaj akt je, možda, važan zbog činjenice da je reč o propratnom aktu, dakle o aktu u prilogu kojeg se dostavlja ono prethodno rešen-

je o obrazovanju Posebnih jedinica policije i, eto, vidi se koji je nivo odlučivao o obrazovanju, a koji nivo potpisuje propratni akt kojim se Sekretarijati upoznaju da su obrazovane Posebne jedinice polcije i nalažu im se konkretne mere u realizaciji rešenja. Dakle, u obrazovanju jedinica, u obuci jedinica, u formiranju odgovarajućih administrativnih dokumenata i tako dalje. I ovaj dokument, kao što se vidi, potpisuje načelnik resora, ne niko niži od njega.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Molim vas da objasnite ovu tačku 2. Govori se o popuni i onda se objašnjava ko daje saglasnost za koja mesta i o čemu se tu radi. Znači od komandanta odreda, pa četa, pa vodova i ostalih. O čemu se tu radi?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Pa, tačkom 2 očigledno se reguliše postupak određivanja rukovodećeg sastava. Dakle, u ovoj prvoj alineji se vidi da komandanta i zamenika komandanta odreda treba odrediti uz saglasnost sa komandantom PJP. Sledeća alineja podrazumeva da komandu odreda, komandire i zamenike komandira četa treba odrediti uz saglasnost komandanta odreda. I tako redom, prema nivoima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Prema nižem, uvek uz saglasnost ...

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Uz saglasnost višeg rukovodioca.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Nadam se da je ovo vrlo pregledno. Tu su i popuna i prilozi i tako dalje. Šta se nalazi, generale, u tabulatoru 18? Ovde stoji dokument "Osnovi za obrazovanje Posebnih jedinica milicije Ministarstva unutrašnjih poslova Republike Srbije". To je 1. avgust 1993. godine. Molim vas da samo to kratko objasnite. O kakvom se ovde dokumentu radi?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: To je dokument koji prosto predstavlja osnove ili putokaz kako treba obrazovati ove jedinice, za koje zadatke se oni obrazuju i na koji način će se te jedinice upotrebljavati. Dakle, iako je reč o aktu, prosto ima karakter jednog upust-

va, pomoći Sekretarijatima koji učestvuju u formiranju svojih odreda, da bolje shvate organizaciju, formaciju, namenu, popunu i opremanje ovih jedinica. Dakle, reč je o trenutku kada je doneta odluka da se jedinice formiraju i kada u tom formiranju treba da učestvuju Sekretarijati i niže jedinice. Pa da bi njima bilo jasnije o čemu se suštinski radi, ovi osnovi su, očigledno, imali za cilj da posluže toj svrsi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, hvala, generale. Pogledajte tabulator 19. To je, takođe, dokument koji predstavlja rešenje o obrazovanju 124. interventne bigade Posebnih jedinica policije. To je iz 1998. godine. Rešenje ministra. Mislim da je malčas ili nešto ranije bilo postavljeno pitanje o toj inerventnoj brigadi u strukturi Posebih jedinica polcije. Da li možete da date najkraće moguće objašnjenje?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Pa, dakle, ovde je reč o rešenju kojim se obrazuje ova jedna od jedinica iz sastava Posebnih jedinica policije. Ali, naravno, da bi bilo jasnije, reč je o spajanju jednog odreda PJP, jer sam ranije, ako se sećate, rekao da ima 7 + 6 + 7 odreda, a ovde se pominje brigada, pa verovatno da to izaziva zabunu. Dakle, ovde je reč o spajanju kosovsko-metohijskog odreda sa jednom mehanizovanom jedinicom policije iz Prištine. Pa, pošto su se te dve jedinice spojile u jednu, bilo je neophodno da se donese novo rešenje o preimenovanju tog, ako se dobro sećam, 24. odreda i mehanizovane brigade u jednu jedinicu koja je dobila naziv 124. interventna brigada. I to je samo značajno zbog ove činjenice.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, generale ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, sada ćemo da napravimo pauzu od 20 minuta. Prekidamo s radom.

(pauza)

SUDIJA ROBINSON: Izvolite, gospodine Miloševiću.

prevodioci: Mikrofon, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Evo, uključen je sad. Generale, pogledajte tabulator 20. Šta se u njemu nalazi?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Ovde je reč o jednoj depeši od 8. marta 1999. godine kojom se, praktično, izdaje aktivirajuća naredba za određene delove Posebnih jedinica policije koji se upućuju na Kosovo i Metohiju radi zamene prethodno upućenih delova Posebnih jedinica policije. Naravno, to je u skladu sa jednim mojim ranijim odgovorom na vaše pitanje, ko angažuje, ko donosi naredbu o angažovanju Posebnih jedinica policije. U ovom konkretnom slučaju reč je o načelniku resora, generalu Đorđeviću, koji je ovu naredbu doneo po ovlašćenju ministra. I najveći broj naredbi u to vreme je potpisivao načelnik resora, dakle, general Đorđević.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li se ovde može videti, pogledajte četvrti pasus odozgo u ovoj depeši, govori se da pripadnici Posebnih jedinica policije ostaju do 40 dana ...

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Tako je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To je onaj vremenski period na koji ste ukazivali kada je bila reč o dužini boravka pripadnika u jednoj smeni.

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Tako je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znači, do 40 dana bez prava odsustva iz jedinice u toku smene.

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Tako je. Naravno, vidi se još ona naša prethodna tvrdnja, odnosno moja tvrdnja da se ne angažuju jedinice u celini, već se angažuju pojedini delovi pojedinih jedinica. I to se vidi posle prvog stava ove tri alineje. Dakle, iz SUP-a u Novom Sadu, dakle samo 7. četa iz 23. odreda i 1. četa iz 73. odreda.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Razumem to. Pogledajte drugu

stranu. Ovdje se, posle ovog ... To je pretposlednji pasus. Pre toga se kaže: "Pripadnike posebnih jedinica policije koji se upućuju na zadatak osloboditi redovne službe 9. marta", i tako dalje "od 7.00". Tu se vidi, dakle, idu iz redovne službe i oslobađaju se redovne službe kada prelaze u Posebne jedinice policije.

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Tako je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A onda u vezi sa ovim što kažete da je to zamena za smenu koja se vraća: "Za radnike koji se vraćaju sa zadatka organizovati prihvat i omogućiti korišćenje po dva slobodna dana" i tako dalje.

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Tako je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, je li to bila uobičajena praksa: smenjuju se jedinice i održava se jedan isti nivo prisustva u to vreme na Kosovu i Metohiji?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Tako je. Isti nivo prisustva sa različitim jedinicama u trajanju od po 40 dana, orijentaciono.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hvala, generale. Šta se nalazi u tabulatoru 21? Da li je ovo slična depeša kojom se sad neka druga jedinica upućuje po istoj šemi?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Tako je. Isti smisao, samo je reč o drugim jedinicama koje se, takođe, menjaju u nekom drugom trenutku.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A u tabulatoru 22?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Takođe ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je to ta ista šema, isto se kaže ...

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Da, ovo je potpuno isti princip, ista šema, samo je različito vreme i različite jedinice.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: I ovde ima: "Za radnike koji se

vraćaju sa zadatka organizovati prihvat i po dva slobodna radna dana“, i tako dalje. Dakle, ovo je rotacija jedinica, vidi se kroz ovih nekoliko depeša, radi održavanja jednog istog nivoa prisustva na Kosovu i Metohiji.

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Tako je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Hvala. Gospodine Robinson, da li ćemo na kraju gledati ove dokazne predmete i njihovo prihvatanje ili ja mogu da tražim da sukcesivno se oni primaju da bi štedeli, kasnije, vreme?

(Pretno veće se savetuje)

SUDIJA ROBINSON: Čini se da bi sa ovim mogli da se pozabavimo na samom kraju i tako ćemo i postupiti.

SUDIJA BONOMI: Generale, da li biste mogli da nam kažete zašto je ova depeša bila poslata direktoru srednje škole? Ovde stoji da je to škola u Sremskoj Mitrovici.

SUDIJA KVON: To je tabulator 20.

SUDIJA BONOMI: I tabulator 22.

SVEDOK STEVANOVIĆ: Pogledaću, naravno, ali pretpostavljam da je srednja škola u ovom transportu možda imala nekakvu ulogu. Možda da obezbedi autobuse i nešto slično, ali molio bih da ponovite ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Samo da ... Samo jednu ispravku, možda su prevodioci pogrešili? Srednja škola u Sremskoj Kamenici, ne u Mitrovici. Srednja škola u Sremskoj Kamenici je Srednja škola unutrašnjih poslova. Ona pripada Ministarstvu unutrašnjih poslova. Ovde piše Srednja škola u Sremskoj Kamenici, direktoru.

SUDIJA KVON: Ali, u tabulatoru 20 stoji “Mitrovica“.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Lako ćemo ustanoviti na šta se to odnosi.

SVEDOK STEVANOVIĆ: To mora biti Kamenica, moguće samo da bude ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ne, gospodine Kvon (Kwon). Mora da je greška u vašem primerku u prevodu, jer, videćete u tabulatoru 20 piše: Srednja škola u Sremskoj Kamenici, takođe i u tabulatoru 20. Mitrovica je mnogo poznatiji grad i veliki grad. Sremska Kamenica je malo mesto, pa je možda prevodilac u prevodu pogrešio. Ali na originalu se vidi da je reč o Srednjoj školi u Sremskoj Kamenici jer policija ne može da pogreši u vezi sa svojom srednjom školom. Oni znaju da je u Kamenici.

SUDIJA KVON: Da, sad sam video da u verziji na BHS-u stoji "Kamenica". Dakle, to je očigledno greška u prevodu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: To je Srednja škola unutrašnjih poslova koju je, između ostalog, general završio kad je bio dečak. To ste čuli u njegovom delu o biografiji.

SVEDOK STEVANOVIĆ: Ja mogu da pretpostavim, naravno, iz samog sadržaja teško je sada videti o čemu je reč, ali naslovljen ... Depeša se naslovljava onim jedinicama koje imaju neku obavezu u konkretnom zadatku. Ovde su samo moguće dve stvari: ili je škola u Kamenici trebala da pruži neku logističku podršku, kao na primer, da iznajmi autobus, jer škole imaju autobuse, a Sekretarijati retko i drugo, moguće je da je neko od zaposlenih u školi bio u sastavu jedinice koja se upućuje. Iz rešenja koje smo citirali prethodno, vidi se da u sastav posebnih jedinica policije ulaze sva ovlašćena službena lica, a Novi Sad ... A srednja škola u Kamenici je na području opštine Novi Sad i vrlo je moguće da je neko od zaposlenih u školi bio istovremeno član ili na određenom mestu u sastavu jedinice iz Novog Sada. Ne verujem da bi ovakva depeša bila naslovljena školi u Kamenici, na primer, da je jedinica iz Kragujevca.

SUDIJA ROBINSON: U redu. Nastavite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Generale, videli smo jedan niz ovih raznih depeša kojima se vrši rotacija posebnih jedinica i određuje šta i kako da se postupi u vezi s tim, recite, samo mi odgovor na jedno opšte pitanje ... Čime je regulisano rukovođenje u Ministarstvu unutrašnjih poslova?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Rukovođenje u Ministarstvu unutrašnjih poslova načelno je regulisano Zakonom o unutrašnjim poslovima u kome su definisana ovlašćenja ministra unutrašnjih poslova, u principu. Naravno, konkretnije rukovođenje u Ministarstvu unutrašnjih poslova definisano je Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji Ministarstva unutrašnjih poslova koji smo prethodno ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To je ovaj Pravilnik koji se nalazi u tabulatoru 5.

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Tako je. I neki članovi, ne mogu da se setim koji tačno, definišu pitanje rukovođenja u Ministarstvu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja hoću da vas pitam bez obzira koji članovi regulišu, mi imamo taj Pravilnik ovde u celini, koja su radna mesta rukovodeća u policiji? Znači, koja su rukovodeća radna mesta u Ministarstvu unutrašnjih poslova, znači od ministra pa do pozornika u bilo kom mestu? U celoj hijerarhiji, koja su rukovodeća radna mesta?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Rukovodeća radna mesta u policiji i Ministarstvu unutrašnjih poslova utvrđena su tim pravilnikom, precizno. Dakle, konkretnije rečeno, u Ministarstvu rukovode: ministar, načelnici resora, načelnici uprava u sedištu MUP-a i načelnici odeljenja u njihovom sastavu, zatim načelnici Sekretarijata unutrašnjih poslova, objasnili smo šta su sekretarijati, načelnici odeljenja unutrašnjih poslova u opštinama i komandiri policijskih stanica,

takođe, u opštinama, odnosno svih drugih policijskih stanica. Naravno, mogli bismo ići i niže, ali ovo je nivo koji je utvrđen Pravilnikom o organizaciji.

SUDIJA BONOMI: Kažite a šta je sa pomoćnikom ministra? Gde se on uklapa u ovu šemu?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: On se uklapa u ministra.

SVEDOK STEVANOVIĆ: Pomoćnici ministra, rekli smo to na početku današnjeg rada, u Ministarstvu unutrašnjih poslova ih je bilo šest. Mogu biti istovremeno i rukovodioci, ali ne svi. Dakle, rukovodioci u Ministarstvu unutrašnjih poslova koji su istovremeno pomoćnici ministra, jesu samo načelnici resora. Dakle, od šest pomoćnika, dvojica imaju status rukovodioca.

SUDIJA BONOMI: Isto tako smo videli u nekim prethodnim dokumentima da se spominje zamenik ministra. Kakva je njegova uloga?

SVEDOK STEVANOVIĆ: Zamenik ministra, može se reći, ima tu ograničenu rukovodeću ulogu. Dakle, on menja ministra u njegovom odsustvu ili obavlja poslove po ovlašćenju ministra. Dakle, za razliku od pomoćnika, on menja ministra u njegovom odsustvu ili obavlja poslove za koje ga on ovlasti. Dakle, rukovodi kada menja ministra.

SUDIJA BONOMI: Je li postoji samo jedan zamenik ministra ili više?

SVEDOK STEVANOVIĆ: Samo jedan, a više pomoćnika.

SUDIJA BONOMI: Je li on iznad pomoćnika? Je li on između ministra i njegovih pomoćnika?

SVEDOK STEVANOVIĆ: U principu, jeste zato što on može imati ovlašćenja ministra, izuzetno, a pomoćnici još mnogo izuzetnije.

Pomoćnik bi mogao, uslovno rečeno, da preuzme ovlašćenja ministra samo kada tu ne bi bio ni ministar ni zamenik.

SUDIJA BONOMI: Hvala lepo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Generale, da li je tokom ratnog stanja bilo nekih promena u postupanju policije i u rukovođenju policijom? Dakle, mi smo videli sve kako stoji tu po propisima. Da li je tokom ratnog stanja bilo promena u ovlašćenjima policije i rukovođenju policijom?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Dakle, u rukovođenju praktično nije bilo nikakvih promena. Sa proglašenjem neposredne ratne opasnosti i rata svi tadašnji rukovodioci ostali su na svojim mestima i njihova ovlašćenja, odnosno njihova prava, po osnovu prava na rukovođenje, nisu menjana. Naravno, ovlašćenja Ministarstva unutrašnjih poslova i ovlašćenih službenih lica u ministarstvu su delimično promenjena uredbama koje su donete i koje su važile za vreme ratnog stanja.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, da li se vaše pitanje odnosilo na ratno stanje koje je postojalo ili na tipičnu situaciju u bilo kom ratnom stanju?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Pa, u svakom slučaju, na ratno stanje, a ja sam upravo želeo da pokažem neki od ovih dokumenata koje smo, na žalost, naknadno dobili, ali reč je o propisima. Dakle, nije ni o kakvom dokumentu koji je informacija ili bilo šta drugo, nego propis. Pitao sam svedoka da li je tokom ratnog stanja bilo promena u postupanju policije i u rukovođenju? On je odgovorio u rukovođenju nije bilo, a što se tiče tih postupaka, oni su u izvesnoj meri uprošćeni ili skraćeni u toku ratnog stanja. Ali to je regulisano, takođe, propisima. Ja nisam na vreme dobio ova dokumenta, što, naravno, može da bude samo primedba koja se odnosi na moju pripremu, ali želim samo da pokažem, pošto mislim da možemo to da stavimo na ELMO, postoji nekoliko propisa koji se odnose na postupanje u toku

ratnog stanja koji su doneti u vreme od početka ratnog stanja. I vezano je za ovo pitanje. To nije ušlo u ove dokumente koji su sređeni po tabulatorima jer je profesor Rakić uspeo da to pribavi tek sinoć. Ali to su dokumenta koji su fotokopije Službenog lista Jugoslavije i Srbije, dakle, službenih novina u kojima se publikuju propisi. Pa ću da postavim u vezi s tim generalu par pitanja, on može na njih da odgovori.

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, citirajući sva ta pravila i propise, nemojte da zaboravite da je važno pitanje to da li se praksa podudarala sa važećim propisima. Jedno je imati norme i propise, a ono šta se zapravo desi je nešto sasvim drugo. Ali, idemo dalje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ali, gospodine Robinson, treba da imate, nadam se da imate u vidu, da ... To što kažete, naravno, je tačno, ali zavisi i od nivoa. Jer na državnom nivou donošenje propisa, naredbi, uputstava je praksa. A da li ta praksa donošenja propisa i uredbi i onoga što mora da se poštuje se podudara sa praksom na nekom pojedinačnom nivou, to je drugo pitanje. To ćemo, naravno i na to doći. Ali to pitanje šta je praksa, šta je propis je relativno pitanje, zavisi od nivoa na kome se to pitanje postavlja. A mi ovde imamo praksu na državnom nivou. Dakle ...

SUDIJA ROBINSON: U redu. Idemo dalje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: S obzirom, generale, da sam vam postavio pitanje da li se, šta se menjalo u pogledu postupanja policije u vreme ratnog stanja, da li vam je poznata Uredba o primenivanju Zakona o krivičnom postupku u vreme ratnog stanja koju je donela savezna Vlada?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Da, poznato mi je da je ta uredba doneta i neki elementi iz te uredbe su mi poznati.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li je u odnosu na redovno stanje došlo do nekih većih promena?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Pa, mislim da nije došlo do većih. Došlo je do konkretnih promena, koliko se sećam, koje se ogledaju u tome da su ovlašćena službena lica u skladu sa tom uredbom mogla izuzetno da preduzimaju i neke istražne radnje iz nadležnosti drugih organa.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Ovde je predviđeno, predviđene su promene da "Organ unutrašnjih poslova može u hitnim slučajevima da preduzima istražne radnje i bez odluke javnog tužioca".

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Tako je. I koliko se sećam, ta izmena se odnosila i na to da Organ unutrašnjih poslova izuzetno može i da odredi pritvor, ako se dobro sećam, do 30 dana.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To je ono što se u primeni Zakona o krivičnom postupku u Organima unutrašnjih poslova jedino menjalo za vreme ratnog stanja.

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Tako je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li vam je poznata Uredba o unutrašnjim poslovima za vreme ratnog stanja koja je doneta u Srbiji? To je po Ustavu nadležan predsednik republike?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Da, poznata mi je i ta uredba, delimično.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li su tu povećana ovlašćenja za vreme ratnog stanja?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Koliko se sećam, neznatno. A ako se dobro sećam, detaljnije ta uredba je uredila efikasnost disciplinskog postupka.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Evo, ja ću vam dati, ja ću vam dati ovaj set propisa. Donete su uredbe koje se tiču, dakle, o

unutrašnjim poslovima za vreme ratnog stanja gde se govori da "ovlašćena službena lica ministarstva mogu iz razloga bezbednosti i bez rešenja o pretresanju izvršiti pretresanje lica prilikom privođenja, zadržavanja i lišavanja slobode". Postoji i Uredba o okupljanju građanja za vreme ratnog stanja, Uredba o prebivalištu i boravištu građana za vreme ratnog stanja i Uredba o ličnoj karti za vreme ratnog stanja. To je nekoliko propisa koji se odnose na, po onome šta vi kažete, "neke izvesne promene". Da li se te promene tiču, pre svega, ubrzavanja postupka i skraćivanja rokova ili se tiču i nekog bitnog ograničavanja prava građana?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Na primer, ta Uredba o prebivalištu i boravištu, onda Uredba o ličnoj karti, mislim da, pre svega, reglišu skraćenje nekakvih rokova u vezi sa prijavljivanjem, na primer, nestanka lične karte. A što se tiče Uredbe o okupljanju građana, takođe, ako se dobro sećam, jedina izmena se odnosila na dužnost sazivača skupa da skup prijavi, odnosno da traži odobrenje za skup, možda je preciznije rečeno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Molim vas da pogledate samo ovaj set propisa kojima su izvršene ove promene. Zamoliću poslužitelja da ovo da na uvid. Ja se nadam, gospodine Robinson, da ne moram ovo da dajem posebno na prevođenje. Vi ćete videti na grafoskopu da je reč o fotokopiji propisa iz službenih novina, a svedok može da citira, ja sam obeležio na dva-tri mesta, samo po jedan mali pasus. Pogledajte to, generale.

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Uredba o primenjivanju Zakona o krivičnom postupku za vreme ratnog stanja. To je prva uredba.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To je savezna uredba koju je donela savezna Vlada.

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Jeste. I član 6, stav 2 ...

SUDIJA BONOMI: Koji je datum na tom dokumentu?

SVEDOK STEVANOVIĆ: To je 4. april 1999. godine. Naravno, reč je o fotokopiji Službenog lista SRJ. Datum je ovde, ako vidite. Da li mogu da idem dalje?

SUDIJA ROBINSON: Da, da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Samo stavite da možemo da vidimo, da se citira jer ovde je izabrano šta se, koja se uredba citira.

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Dakle, reč je o toj uredbi i tu, naravno, ne vidi se bukvalno ceo tekst, ali je moguće predvideti šta tu piše. "Organ unutrašnjih poslova može u hitnim slučajevima", verovatno, "preduzeti istražne radnje i bez odluke javnog, odnosno", verovatno, "republičkog tužioca". Dakle, ne vidim sasvim levo potpuno tekst, ali mogu da pretpostavim šta piše. Član 8: "Pritvor može odrediti organ koji vodi istragu", verovatno, "i preduzeti pojedine istražne radnje". Stav 2: "Pritvor koji odredi istražni sudija, javni, odnosno državni tužilac", verovatno, "ili Organ unutrašnjih poslova može trajati do", ne vidi se koliko dana, ali koliko se sećam "do 30 dana". I tu je očigledno to prošireno ovlašćenje organima unutrašnjih poslova. Da li mogu da idem na sledeću uredbu?

SUDIJA ROBINSON: Možete.

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Hvala. Dakle, ovo je Uredba o unutrašnjim poslovima za vreme ratnog stanja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To je sad Republika Srbija, je li tako?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Republika Srbija. Reč je o 7. aprilu 1999. godine. Markiran je član 4, koji glasi: "Ovlašćena službena lica ministarstva", misli se, naravno, na Ministarstvo unutrašnjih poslova, "mogu iz razloga bezbednosti i bez rešenja o pretresanju izvršiti pretresanje lica prilikom privođenja, zadržavanja ili lišenja slobode." Dakle, izuzetak je samo što se sada, što rešenje

nije neophodno. I to je bila ta uredba. Sledeća je uredba iz istog Službenog glasnika Republike Srbije, Uredba o okupljanju građana za vreme ratnog stanja. Član 2: "Javni skup se može sazvati i održati, odnosno istupati na njemu samo po prethodnom odobrenju nadležnog organa, bilo da se održava u zatvorenom ili na otvorenom prostoru i bez obzira na karakter." Dakle, za razliku od postojećeg zakona, jedini je razlog što, od mirnodopskog zakona ova uredba menja taj zakon samo u tom smislu što je potrebno odobrenje nadležnog organa, a nadležni organ po tom zakonu je Organ unutrašnjih poslova. Sledeća uredba je Uredba o prebivalištu i boravištu građana. Ako se dobro sećam, ovde su samo izmenjeni rokovi ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Odnosno skraćeni rokovi.

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Skraćeni rokovi, da. I, naravno, utvrđena je obaveza prebivališta, prijave i prebivališta i za mlađa lica u odnosu na mirnodopski zakon. Dakle, član 2 glasi: "Prijava i odjava prebivališta i boravišta kao i prijava promene adrese stana obavezna je za sva lica starija od 14 godina." Naravno, u zakonu je ta starosna granica bila 18 godina. I, naravno, član 3 je važan. Član 3: "Prijava prebivališta i prijava promene adrese stana vrši se odmah, a najkasnije u roku od 24 sata po dolasku u novo mesto prebivališta, po izvršenoj promeni stana." Dakle, reč je o skraćanju roka na 24 sata, a mislim da je standardni rok bio osam dana. I poslednja, Uredba o ličnoj karti za vreme ratnog stanja, takođe je objavljena u istom Službenom glasniku. Naravno, prvi član uvek kaže: "Za vreme ratnog stanja primenjuje se Zakon o ličnoj karti, ako ovom uredbom i saveznim propisom nije drugačije određeno," što znači da se potvrđuju sve odredbe postojećeg zakona. I član 3 govori, član 2 i član 3 opet govore o onoj starosnoj granici, dakle, lica moraju imati ličnu kartu ako su starija od 14 godina i ako se lična karta izgubi ili ako se na drugi način ostane bez nje, lice koje ostane bez karte dužno je da to prijavi u roku od 24 sata, a po, inače, važećem zakonu taj rok je, koliko se sećam, bio osam dana.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Hvala, generale.

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Molim.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Generale, da li se način rukovođenja u policiji može poistovetiti sa jednim strogo hijerarhijskim rukovođenjem koje postoji u vojsci?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Naravno da ne može.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Šta to, praktično, znači?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Odgovor na ovo pitanje ima veze sa pitanjem funkcionalne decentralizacije Ministarstva unutrašnjih poslova. Dakle, u policiji Srbije postoji princip "dužnosti izvršenja naređenja", ali policija češće postupa po "dužnosti postupanja nezavisno od naređenja". Već sam rekao da su nosioci izvornih policijskih ovlašćenja upravo policajci, a ne njihovi rukovodioci. I možda je zgodno da još jednom ponovim, u tom smislu policijska ovlašćenja su ista i za policajca sa jednom godinom radnog staža i za, na primer, načelnika resora. Dakle, potpuno su svi radnici policije izjednačeni u pogledu prava na primenu policijskih ovlašćenja. I to je ono što, čime se dokazuje da dužnost izvršenja naređenja nije preovlađujuća. Dakle, u policiji se mnogo ređe postupa po osnovu naređenja pretpostavljenog rukovodioca, a mnogo češće, jako mnogo češće po osnovu sopstvene dužnosti svakog policajca da obavlja poslove i da primenjuje ovlašćenja koja su zakonom utvrđena i koja se odnose na svakog policajca pojedinačno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Generale, hoćete da kažete da policajcu ne treba da bude naređeno da sprovodi zakon? On postupa direktno po zakonu i u tom smislu je ovlašćeno službeno lice?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Tako je. Svako službeno lice postupa po zakonu, bez obaveze da čeka bilo kakvo naređenje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: E sada, molim vas, da pogledamo, ja doduše nisam ovde to imao, nego samo kasnije u separatu, ovaj tabulator 6, u njemu je Pravilnik o ponašanju i među-

sobnim odnosima radnika organa unutrašnjih poslova. Pitaću vas samo u vezi sa ... Ovo ste objasnili šta je po pravilu, a šta je kad postoji neko naređenje?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Kad postoji naređenje ključni princip je dužnost izvršenja naređenja, ali taj princip ima značajna ograničenja. Dakle, dužnost izvršenja naređenja ne podrazumeva izvršenje svakog naređenja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Da li imate to prevedeno?

SUDIJA ROBINSON: Nemamo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, ako nemate, evo ja ću da stavim na ELMO, nema mnogo ovih delova. Da li vi imate tabulator 6?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Nemam, na žalost.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Nemate ga ni vi. Zamoliću poslužitelja samo da stavi. Samo, generale, dakle u vezi sa ovim, ovo što je označeno markerom, naime, drugo poglavlje: "Dužnost izvršavanja zadataka i naređenja". Pogledajte član, dakle, ovo poglavlje "Dužnost izvršavanja zadataka i naređenja", član 21. Budite ljubazni, citirajte.

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: U mom primerku postoji samo deo tog člana, dakle nedostaje verovatno cela strana ...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ima na drugoj strani, kad prevrnete, onda imate.

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Na žalost, nema je u ovom primerku.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Tako? Onda ću vam ja dati moj primerak, evo. "Dužnost izvršavanja zadataka i naređenja", počinje na jednoj, a onda na poledini su ostali članovi. Samo vas molim da

citirate ovo šta je obeleženo.

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Dakle, reč je o Pravilniku o ponašanju i unutrašnjim odnosima u Ministarstvu unutrašnjih poslova i ovo je poglavlje 2: "Dužnost izvršavanja zadataka i naređenja". Član 21: "Starešina organa, rukovodilac službe, organizacione jedinice i jedinice milicije ili radnik koga on ovlasti izdaju radnicima usmena i ..."

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gore se ne vidi, da ... Sad se vidi.
SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: "Usmena i pismena naređenja za izvršavanje službenih zadataka."

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: "Službenih poslova i zadataka."
SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: "Službenih poslova i zadataka." Član 22: "Naređenje za primenu ovlašćenja koja su zakonom data ovlašćenim službenim licima organa može izdati samo radnik koji je zakonom, propisima donetim na osnovu zakona ili na osnovu naređenja starešine organa, ovlašćen da izdaje takva naređenja." Član 23: "Naređenje mora biti zakonito, potpuno, blagovremeno i jasno, da ga radnik može razumeti". 24. član: "Naređenje znači neposredno izvršenje konkretnih službenih zadataka izdaje radniku po pravilu neposredni rukovodilac", a potsetiću, definisali smo ko su rukovodioci. Član 25: "Radnik je dužan da izvrši sva naređenja starešine organa, odnosno rukovodioca izdata radi vršenja službe, osim onih kojima se naređuje izvršenje radnje koje predstavlja krivično delo." I stav 2: "Ukoliko bi izvršenje naređenja predstavljalo krivično delo, radnik je dužan da o tome izvesti neposredno višeg nadležnog rukovodioca, odnosno starešinu organa".

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Generale, hvala. Mislim da možemo sad da idemo dalje. Da li ima nekih specifičnosti u pogledu dužnosti policajaca u vezi sa obavljanjem poslova koja su striktno vezana za njegovo radno vreme, za vreme kad je u uniformi ili postoje neke specifičnosti kada je reč o policiji?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Pa, kao posebne specifičnosti

u vezi sa obavljanjem policijskih poslova, mogle bi se navesti dužost policajca da određene poslove obavlja nezavisno od toga da li je na službi ili je van službe.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, da vas pitam konkretno. Znači, on je van službe, na odmoru je, ali video je da se vrši neko krivično delo. Da li je on dužan da interveniše i u toj situaciji?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Tako je. Dakle, policajac je dužan da takve poslove suzbijanja kriminaliteta, održavanje javnog reda i mira obavlja i kada nije na službi, kada se nalazi, prosto, na odmoru ili kod kuće. Pored toga, dužnost policajca u Republici Srbiji je, takođe, takva da je pri obavljanju takvih poslova, za razliku od drugih građana, dužan da se izlaže opasnosti.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, mislim da smo dovoljno ovo objasnili. Generale, ko je rukovodio jedinicama Ministarstva unutrašnjih poslova na Kosovu i Metohiji?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Osnovnim, redovnim policijskim jedinicama na Kosovu i Metohiji rukovodili su njihovi redovni rukovodioci. Upućenim i vanrednim jedinicama rukovodili su posebno određeni rukovodioci za tu smenu i za konkretnu jedinicu. A za određene poslove, konkretnije za poslove suzbijanje terorizma, na Kosovu je bio obrazovan Štab Ministarstva za suzbijanje terorizma.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Generale, kad je formiran Štab Ministarstva unutrašnjih poslova za suzbijanje terorizma na Kosovu i Metohiji?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Da li mislite na ovaj koji je funkcionisao u toku rata ili uopšte?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja mislim na štab koji je funkcionisao 1998. i 1999 godine, znači i pre rata i u toku rata. Da budemo ekspeditivniji, molim vas otvorite tabulator 10, ja se nadam da je to prevedeno?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Možda bih mogao da pomognem ako ću reći da štab Ministarstva postoji na Kosovu praktično od 1990. godine, a ovaj štab koji je funkcionisao tokom 1998. i 1999. godine, obrazovan je rešenjem ministra unutrašnjih poslova 16. juna 1998. godine. Rešenje o obrazovanju ovog štaba je tabulator 10.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Šta sadrži to rešenje? Da li se poziva rešenje na određene propise Zakona o državnoj upravi i Zakon o unutrašnjim poslovima?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Pa, naravno, ovo rešenje se poziva na pravne osnove za njegovo donošenje i to je član 7 Zakona o unutrašnjim poslovima i član 43, stav 1 i član 69 Zakona o državnoj upravi. Ovim rešenjem praktično se obrazuje Štab za suzbijanje terorizma na Kosovu i Metohiji, utvrđuju se njegovi članovi, to je u ovom odeljku I. U odeljku II utvrđuje se zadatak štaba. U odeljku III utvrđuje se odgovornost rukovodioca štaba za rad štaba i za stanje bezbednosti na Kosovu i Metohiji. Stavom IV utvrđuje se datum otpočinjanja rada štaba u ovom sastavu. Stavom V utvrđuje se način upućivanja pojedinačnih radnika u sastav štaba. I, naravno, stavom 6 stavljaju se van snage prethodna rešenja o obrazovanju štaba na Kosovu i Metohiji.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Generale, tačka 1, kao što ste rekli obuhvata članove štaba koji su ovde dati poimenično. A da li ovde, pošto su svi ovi koji su dati ...

SUDIJA KVON: Bojim se da engleski prevod i ova verzija na BHS-u se ne slažu pod IV i V. Ne mogu da nađem objašnjenja koja je svedok našao. U verziji na engleskom IV i V su prilično veliki paragrafi, a u verziji na BHS-u to nisu takvi paragrafi.

SVEDOK STEVANOVIĆ: To nije isti prevod, koliko ja vidim. Ovo što je na grafoskopu očigledno ne odgovara rešenju o kome ja pričam, jer nema arapskih tačaka i brojeva u ovom rešenju.

SUDIJA ROBINSON: Prevod je pogrešan. Pogrešan prevod je spojen sa originalom.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Možemo da vidimo ovaj prevod na početku, da vidimo šta piše gore, da li nosi ovaj isti broj i datum. Naslovnu stranu ... Jer ja nemam kod sebe prevod. Gore u prevodu i nema, nema u gornjem levom uglu ovo šta piše na originalu "Republika Srbija, Ministarstvo unutrašnjih poslova, DT 01 broj 1580/98 od 16. juna 1998." To na prevodu ne postoji, ova oznaka koja u originalu postoji u ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Najs?

TUŽILAC NAJS: Oštro oko uvaženog sudije Kvona je otkrilo pogrešno spajanje prevoda sa dokumentima. Postoji sličnost u sadržaju između verzije na srpskom i verzije na engleskom. Oba počinju nabrojanjem gde je prvo ime Sretena Lukića, ali to nisu isti dokumenti jer u verziji na srpskom ne postoje brojevi ispred imena, dok u engleskom postoje, tako da je to potpuno pogrešno spojen prevod sa originalom.

SUDIJA ROBINSON: Da, pogrešno spojen prevod sa originalom. Raščistite to tokom noći, gospodine Miloševiću, a sada idite dalje. Jeste čuli, gospodine Miloševiću? Ne gubimo sad vreme, to ćete da pogledate kasnije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Možda su samo u prevođenju stavljeni brojevi jer ja vidim da se imena potpuno podudaraju: Lukić, Gajić, Đinović, Luković, Trajković ...

SUDIJA ROBINSON: Kao što rekoh, pređite na drugo pitanje. Nemojmo da gubimo vreme na ovome. Možete da proverite tokom popodneva ili uveče. I tokom vikenda.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Robinson. Da li su članovi štaba osim ovih koji su po rešenju nabrajani po imenu i prezimenu, da li su za članove štaba u širem sastavu određeni i svi načelnici Sekretarijata unutrašnjih poslova na Kosovu i Metohiji?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: To je tačno. Dakle, ovaj stav po sredini druge strane posle imena "Dobrašin Krdžić", jasno stoji da za članove štaba u širem sastavu određuju se i načelnici Sekretarijata unutrašnjih poslova, centara i odeljenja Resora državne bezbednosti na području Kosova i Metohije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U tabulatoru 11 je, takođe, rešenje o obrazovanju štaba. Objasnite u čemu je razlika. Da li se išta menja u zadacima i poslovima ili postoji neka druga razlika?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Ovim rešenjem praktično se samo menja personalni sastav postojećeg štaba koji bi trebao da funkcioniše od 1. juna 1999. godine. To piše u tački VI.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Da li imate prevod ovog rešenja?

SUDIJA ROBINSON: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, onda da idemo dalje. Ovde su dva dokumenta koja se odnose na štab. Dakle, generale, uvek je isti sadržaj zadatka u različitim rešenjima. Rešenja se uvek donose kada se menja personalni sastav?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Tako je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Recite, generale, šta je bila uloga Štaba Ministarstva unutrašnjih poslova za suzbijanje terorizma?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Ta uloga štaba je upravo definisana ovom tačkom II. Ako dozvolite, najbolje bi bilo da je citiram.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Citirajte. “Zadatak štaba ...”

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: “Zadatak štaba je da planira, organizuje i rukovodi radom i angažovanjem organizacionih jedinica Ministarstva kao i upućenih i pridodatih jedinica na suzbijanju terorizma na području AP Kosovo i Metohija.” Stav 2: “Pored toga, zadatak štaba je da planira, organizuje, usmerava i objedinjava rad organizacionih jedinica Ministarstva na Kosovu i Metohiji u izvršavanju složenijih posebnih bezbednosnih zadataka.” Ta tačka 2, dakle, na ovakav način definiše mandat i zadatke štaba.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Šta ovo, pošto ja imam ovde na, ovaj engleski prevod koji je potpuno identičan sa ovim što ste vi čitali, mada je ovo dokument koji se samo minimalno razlikuje, da li su nabrojani i precizirani ovi zadaci?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Pa, oni su definisani na ovaj način. Dakle, prvi stav reguliše način rada štaba na poslovima suzbijanja terorizma, a stav 2 te zadatke proširuje i na eventualno složenije druge zadatke, a posebno bezbednosne zadatke. Možda to zahteva dodatno objašnjenje, ali mislim da je jasno na šta se misli.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kako se u Ministarstvu unutrašnjih poslova odlučivalo o upućivanju snaga, o preventivnim merama, o reagovanju na terorističke akte i o izvođenju antiterorističkih akcija?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Različiti su načini odlučivanja po svim od tih zadataka. Dakle, upućivanje jedinica na Kosovo i Metohiju vršeno je po aktima načelnika resora koji su donošeni po ovlašćenju ministra i to smo već objasnili u jednom odgovoru na prethodna pitanja. Reagovanje na terorističke akte ili reagovanjem policije na terorističke akte rukovodili su, naravno, rukovodioci napadnutih jedinica.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, to je kad je jedinica napadnuta, onda rukovodi rukovodilac jedinice koja je napadnuta.

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Tako je, koja je napadnuta, uz pomoć i podršku susednih jedinica.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A ko planira preventivne mere na sprečavanju terorističkih akata?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: A preventivne mere na sprečavanju terorističkih akata praktično planiraju sve organizacione jedinice na Kosovu i Metohiji. Dakle, svaka jedinica u zoni svoje odgovornosti i svoje mesne nadležnosti preduzima niz preventivnih mera kako bi eliminisala opasnost od terorizma, koliko je to u njihovoj moći.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Molim vas, generale, objasnite kako ide odlučivanje i, kako bih rekao, cela ta tehnologija oko antiterorističkih aktivnosti.

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Antiterorističke aktivnosti, naravno, su jedan drugačiji vid delovanja policije na Kosovu u odnosu na reagovanje na terorističke napade. I kada je reč o tome, postojao je osnovni plan suzbijanja terorizma na Kosovu i Metohiji koji je korišćen kao osnova za izradu pojedinačnih planova za konkretne operacije na suzbijanju terorizma. Dakle, jedinstven opšti, odnosno osnovni plan za suzbijanje terorizma u opštem smislu na teritoriji Kosova i Metohije, a na osnovu njega radi se plan za konkretnu operaciju u kojoj učestvuju jedinice predviđene tim planom.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Recite mi, generale, da li su formiranjem Štaba MUP-a za suzbijanje terorizma i upućivanjem ovih jedinica na Kosovo, na ispomoć, na bilo kakav način derogirana prava i ovlašćenja lokalnih policijskih jedinica i rukovodilaca?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Nisu. Lokalne jedinice i lokalni rukovodioci nastavili su da obavljaju sve svoje poslove, odnosno sve poslove iz svoje nadležnosti nezvisno od toga što je na Kosovu i Metohiji formiran Štab za suzbijanje terorizma. Te organizacione jedinice, dakle, konkretnije rečeno, Sekretarijati za unutrašnje poslove i jedinice u njihovom sastavu, nastavile su da redovno izveštavaju Ministarstvo unutrašnjih poslova o svim bezbednosnim pojavama i događajima na svom prostoru, s tim što su paralelno sa

izveštavanjem Ministarstva unutrašnjih poslova izveštavale i Štab ministarstva za suzbijanje terorizma u Prištini.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To znači oni rade po svojoj vertikali redovno i isto tako paralelno o svemu obaveštavaju i Štab za suzbijanje terorizma u Prištini.

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Tako je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li su svi načelnici Sekretarijata unutrašnjih poslova na Kosovu i Metohiji bili i članovi ovog štaba za suzbijanje terorizma na Kosovu i Metohiji?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Bili su članovi štaba u širem sastavu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Generale, sada ćemo preći na neka pitanja koja se tiču odnosa vojske i policije. Molim vas, recite na najkraći mogući način koje su bile sličnosti i razlike u problemima, nadležnostima, mogućnostima i poslovima vojske i policije na Kosovu i Metohiji.

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Pa, moglo bi se reći da su policija i vojska na Kosovu i Metohiji imale slične probleme.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U bezbednosnom smislu ili nekom drugom?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: U bezbednosnom smislu. Dakle, bile su suočene sa problemom terorizma, pre svega. Naravno, imale su različite nadležnosti i različite mogućnosti u rešavanju određenih problema, ali svaka od ove dve strukture je obavljala poslove iz svoje nadležnosti i poštovala svoju liniju rukovođenja u tom smislu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Recite koji su zadaci težišno bili u nadležnosti vojske, a koji u nadležnosti policije.

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: U nadležnosti vojske, logično je, u težištu su bile aktivnosti na pripremama za odbranu zemlje od

agresije, a u težištu angažovanja policije, logično, takođe, bili su poslovi vezani za suzbijanje terorizma, naravno pored obavljanja svih drugih policijskih poslova u skladu sa zakonom.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ko je obezbeđivao državnu granicu?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Takođe u skladu sa zakonom, obezbeđenje državne granice bilo je u nadležnosti vojske i, naravno, to je bio konkretan zadatak vojske koji sam izostavio iz odgovora na prethodno pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, težišni zadatak vojske je zaštita državne granice i priprema za odbranu zemlje od agresije.

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Tako je. A težišni zadatak policije je bio obavljanje redovnih policijskih poslova, suzbijanje kriminala, naravno, održavanje javnog reda i mira, slobode kretanja komunikacijama i jedan od najdelikatnijih zadataka, aktivnosti na suzbijanju i sprečavanju terorizma, naravno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Na koji način su vojska i policija sarađivale na Kosovu i Metohiji?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Vojska i policija su dominantno sarađivali u oblasti razmene informacija, u oblasti obuke ... Kad kažem "razmena informacija", mislim, pre svega, razmene bezbednosnih informacija i informacija o sopstvenim položajima kako ne bi bili u situaciji da trpe gubitke od sopstvene vatre. I, naravno, sarađivali su i zajednički delovali na poslovima suzbijanja terorizma.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li je bilo nekih preklapanja nadležnosti između vojske i policije?

SVEDOK STEVANOVIĆ – ODGOVOR: Pa, nije bilo preklapanja u negativnom smislu, ali je, u skladu sa zakonom, vojska delimično izvršavala određene poslove iz nadležnosti ministarstva u odnosu na pripadnike Vojske Jugoslavije, a policija je u ograničenom smislu

izvršavala zadatke iz nadležnosti vojske nakon donošenja Akta o pretpočinjavanju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U vezi sa pravima i dužnostima ovlašćenih službenih lica, molim vas da samo načas pogledate ovaj tabulator 4. Mi smo, gospodine Robinson, da bismo štedeli vreme ovde izvadili samo tačke iz raznih propisa koje se mogu citirati, najkraće, da ne bismo sve te propise uvodili. Dakle ...

SUDIJA ROBINSON: Gospodine Miloševiću, sad moramo da prekinemo sa radom zato što uskoro počinje jedna rasprava u ovoj sudnici. Generale, mi sada završavamo sa radom i nastavljamo u utorak sledeće nedelje, u 9.00. Tokom tog vremena vi ne smete da razgovarate o vašem svedočenju ni sa kim. Je li vam to jasno?

SVEDOK STEVANOVIĆ: Vrlo jasno, gospodine sudija.

SUDIJA ROBINSON: Završavamo sa radom.